

T.C.
İSTANBUL GELİŞİM ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

Psikoloji Anabilim Dalı
Klinik Psikoloji Bilim Dalı

**GENÇ ERİŞKİNLERDE PROBLEMLİ SOSYAL MEDYA
KULLANIMININ NARSİSİSTİK KİŞİLİK ÖZELLİKLERİ
VE PSİKOLOJİK BELİRTİLERLE İLİŞKİSİNİN
İNCELENMESİ**

Yüksek Lisans Tezi

Veysel Gökhan KARACA

Danışman

Dr. Öğr. Üyesi Necmettin AKSOY

İstanbul - 2022

TEZ TANITIM FORMU

Yazar Adı Soyadı : Veysel Gökhan KARACA

Tezin Dili : Türkçe

Tezin Adı : Genç Erişkinlerde Problemlı Sosyal Medya Kullanımının Narsisistik Kişilik Özellikleri ve Psikolojik Belirtilerle İlişkinin İncelenmesi

Enstitü : İstanbul Gelişim Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü

Anabilim Dalı : Psikoloji

Tezin Türü : Yüksek Lisans

Tezin Tarihi : 18.07.2022

Sayfa Sayısı : 78

Tez Danışmanları : Dr. Öğr. Üyesi Necmettin AKSOY

Dizin Terimleri : Sosyal medya kullanımı, narsisistik eğilimler, psikolojik belirtiler

Türkçe Özet : Bu çalışmada, genç erişkinlerde sosyal medya bağımlılığı narsisistik eğilimler ve psikolojik belirtiler arasındaki ilişkinin incelenmesi amaçlanmıştır.

Dağıtım Listesi : 1. İstanbul Gelişim Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsüne
2. YÖK Ulusal Tez Merkezine

İmzası

Veysel Gökhan KARACA

T.C.
İSTANBUL GELİŞİM ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

Psikoloji Anabilim Dalı
Klinik Psikoloji Bilim Dalı

**GENÇ ERİŞKİNLERDE PROBLEMLİ SOSYAL MEDYA
KULLANIMININ NARSİSİSTİK KİŞİLİK ÖZELLİKLERİ VE
PSİKOLOJİK BELİRTİLERLE İLİŞKİSİNİN İNCELENMESİ**

Yüksek Lisans Tezi

Veysel Gökhan KARACA

Danışman

Dr. Öğr. Üyesi Necmettin AKSOY

İstanbul - 2022

BEYAN

Bu tezin hazırlanmasında bilimsel ahlak kurallarına uyulduğu, başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda bilimsel normlara uygun olarak atıfta bulunulduğu, kullanılan verilerde herhangi tahrifat yapılmadığını, tezin herhangi bir kısmının bu üniversite veya başka bir üniversitedeki başka bir tez olarak sunulmadığını beyan ederim.

Veysel Gökhan KARACA

.../.../2022

İSTANBUL GELİŞİM ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Veysel Gökhan KARACA' nın “Genç erişkinlerde problemlili sosyal medya kullanımının narsisistik kişilik özellikleri ve psikolojik belirtilerle ilişkisinin incelenmesi” adlı tez çalışması, jürimiz tarafından Psikoloji anabilim dalında YÜKSEK LİSANS tezi olarak kabul edilmiştir..

İmza

Başkan

Dr. Öğr. Üyesi Necmettin AKSOY

(Danışman)

İmza

Üye

Dr. Öğr. Üyesi Erkal ERZİNCAN

İmza

Üye

Dr. Öğr. Üyesi Hasan SEZEROĞLU

ONAY

Yukarıdaki imzaların, adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

... / ... / 20..

İmzası

Prof. Dr. İzzet GÜMÜŞ

Enstitü Müdürü

ÖZET

Bu araştırmanın amacı genç erişkinlerde problemlili sosyal medya kullanımı, narsisistik kişilik özellikleri ve psikolojik belirtiler arasındaki ilişkinin incelenmesidir. Araştırmanın veri toplama tekniği çevrimiçi anketler yoluyla yapılmıştır. Araştırmaya 387 kişi katılmıştır. Araştırmada kullanılan anketler, katılımcılara sosyal medya uygulamaları ve e-posta yoluyla iletilmiştir. Katılımcılardan alınan veriler, SPSS 25.0 paket yazılımına girilmiş olup, araştırmacı tarafından karşılaştırmalı ve ilişkisel analiz yöntemleri uygulanmıştır. Araştırmada katılımcılara Sosyodemografik Bilgi Formu, Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeği, Narsisistik Kişilik Envanteri ve Kısa Semptom Envanteri uygulanmıştır. Kullanılması ölçeklerin ve örneklemin sağladığı veriler normal dağılım gösterdiği için Bağımsız Örneklem t Testi, Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA), Pearson Korelasyonu ve Doğrusal Regresyon Analizi uygulanmıştır. İlişki saptanan değişkenlerle Çoklu Regresyon Analizi yapılmıştır.

Araştırmada elde edilen bulgulara göre, kadın ve erkeklerin narsisistik kişilik özellikleri bakımından anlamlı düzeyde farklı olmadığı sonucu elde edilmiştir. Ayrıca, Kadın ve erkeklerin narsisistik kişilik özellikleri toplam puanlarında anlamlı farklılık saptanmamıştır. Kadınların SMBÖ meşguliyet, duygu durum, tekrarlama ve çatışma alt boyut puanları erkek katılımcılara kıyasla anlamlı düzeyde daha yüksek bulunmuştur. Kadınların Kısa Semptom Envanteri (KSE) anksiyete, depresyon, olumsuz benlik, somatizasyon ve hostilite alt boyut puanları erkeklere kıyasla anlamlı düzeyde daha yüksek bulunmuştur. Diğer sosyodemografik değişkenler arasındaki aile ile ilişkiler değişkenine göre, ailesiyle ilişkisinin kötü olduğunu belirten katılımcıların KSE alt boyutlarında anlamlı düzeyde daha yüksek puan aldıkları görülmüştür. Yalnızca somatizasyon alt boyutunun ailesiyle ilişkilerinin iyi olduğunu belirten katılımcılarda daha yüksek olduğu saptanmıştır. Sosyal medya uygulamalarından Instagram'ı kullandığını belirten katılımcıların Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeği (SMBÖ) alt boyutlarından anlamlı düzeyde daha yüksek puanlar aldığı bulunmuştur. Katılımcılar arasında sosyal medyada video paylaşmayı tercih edenlerin NKE toplam puanının fotoğraf, ileti ve diğer türde paylaşım yapanlara kıyasla anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu bulunmuştur. Ayrıca, internet kullanım amacı fotoğraflara bakmak ve internet günlüğü olan katılımcıların SMBÖ alt boyutlarından anlamlı düzeyde daha yüksek puan

aldıkları görülmüştür. Sosyal medya bağımlılığı, narsisistik kişilik özellikleri ve psikolojik belirtiler arasındaki ilişkiye yönelik bulgular incelendiğinde, sosyal medya bağımlılığının narsisistik kişilik özellikleri ve psikolojik belirtiler ile pozitif yönlü ve anlamlı ilişkisi olduğu saptanmıştır. Sosyal medya bağımlılığını yordayan değişkenlere yönelik bulgulara göre, anksiyete, depresyon, somatizasyon ve olumsuz benlik alt boyutlarının sosyal medya bağımlılığını anlamlı düzeyde yordadığı sonucu elde edilmiştir. Araştırmada elde edilen sonuçların problemlili sosyal medya kullanımı ile ilişkili olan psikolojik faktörler ve risk faktörü olabilecek durumların değerlendirilmesi bakımından önemli olduğu ve literatüre katkı sağlayabileceği düşünülmektedir. Gelecekte yapılacak araştırmalarla bulguların desteklenebileceği ve literatüre katkı sunulabileceği düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Genç Erişkinler, Sosyal Medya, Narsisizm, Psikolojik Belirtiler

SUMMARY

The aim of this study is to examine the relationship between problematic social media use, narcissistic personality traits and psychological symptoms in young adults. The data collection technique of the research was done through online questionnaires. 387 people participated in the research. The questionnaires used in the research were sent to the participants via social media applications and e-mail. The data obtained from the participants were entered into the SPSS 25.0 package software, and comparative and relational analysis methods were applied by the researcher. Sociodemographic Information Form, Social Media Addiction Scale, Narcissistic Personality Inventory and Brief Symptom Inventory were applied to the participants in the study. Independent Sample t-Test, One-Way Analysis of Variance (ANOVA), Pearson Correlation and Linear Regression Analysis were applied since the data provided by the scales and sample were used to show normal distribution. Multiple Regression Analysis was performed with the variables that were found to be related.

According to the findings obtained in the study, it was concluded that men and women were not significantly different in terms of narcissistic personality traits. In addition, no significant difference was found in the total scores of men's and women's narcissistic personality traits. Women's SMDS sub-dimension scores of preoccupation, mood, repetition and conflict were found to be significantly higher than male participants. Women's Brief Symptom Inventory (BSI) sub-dimension scores of anxiety, depression, negative self, somatization and hostility were found to be significantly higher than men. Compared to the family relationship variable among other sociodemographic variables, it was observed that the participants who stated that they had a bad relationship with their families scored significantly higher in the BSI sub-dimensions. It was determined that only the somatization sub-dimension was higher in the participants who stated that they had good relations with their families. It was found that the participants who stated that they used Instagram, one of the social media applications, got significantly higher scores from the Social Media Addiction Scale (SMDS) sub-dimensions. Among the participants, those who prefer to share videos on social media have a significantly higher NCI total score compared to those who share photos, messages and other types. In addition, it was seen that the participants whose purpose of internet use was to look at photos and who

had a weblog got significantly higher scores in the SMDS sub-dimensions. When the findings on the relationship between social media addiction, narcissistic personality traits and psychological symptoms were examined, it was determined that social media addiction had a positive and significant relationship with narcissistic personality traits and psychological symptoms. According to the findings regarding the variables predicting social media addiction, it was concluded that anxiety, depression, somatization and negative self sub-dimensions significantly predicted social media addiction. It is thought that the results obtained in the research are important in terms of evaluating the psychological factors associated with problematic social media use and situations that may be risk factors and may contribute to the literature. It is thought that the findings can be supported by future studies and contribute to the literature.

Keywords: Social Media, Psychological Symptoms, Narcissism, Young Adults

İÇİNDEKİLER

ÖZET	i
SUMMARY	iii
İÇİNDEKİLER	v
KISALTMALAR.....	vii
TABLolar LİSTESİ	viii
EKLER LİSTESİ	x
ÖNSÖZ	xi
GİRİŞ.....	1

BİRİNCİ BÖLÜM

1.1. Problem Tanımı	2
1.1.1. Alt Problemler	2
1.2. Hipotezler	3
1.3. Varsayımlar	3
1.4. Sınırlılıklar	4
1.5. Araştırmanın Amacı ve Önemi	4

İKİNCİ BÖLÜM

KURAMSAL ÇERÇEVE

2.1. Sosyal Medya ve Problemlili Kullanımı	6
2.1.1. Problemlili Sosyal Medya Kullanımı	7
2.1.2. Problemlili Sosyal Medya Kullanımı ve Ruh Sağlığı.....	11
2.2. Narsisizm	12
2.2.1. Dijital Çağda Narsisizm	13
2.2.2. Genç Erişkinlerde Narsisistik Özellikler ve Problemlili Sosyal Medya Kullanımını Konu Alan Araştırmalar	15

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

GEREÇ VE YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Modeli	17
3.2. Evren ve Örneklem	17
3.3. Veri Ölçüm Araçları	17

3.3.1. Demografik BilgiFormu.....	18
3.3.2. Narsisistik Kişilik Envanteri (NKE).....	18
3.3.3. Kısa Semptom Envanteri	18
3.3.4. Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeği	19
3.4. Araştırmada Kullanılan Veri Analizi Yöntemleri	20

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

BULGULAR

4.1. Betimsel Bulgular	21
4.2. Sosyodemografik Değişkenler Bakımından Sosyal Medya Bağımlılığı, Narsisistik Kişilik Özellikleri ve Psikolojik Belirtiler Puanlarının Karşılaştırılması	24
4.3. Korelasyon ve Regresyon Bulguları.....	32
TARTIŞMA	38
SONUÇ VE ÖNERİLER	44
KAYNAKÇA	48
EKLER.....	53

KISALTMALAR

ANOVA	: Tek Yönlü Varyans Analizi
DSM	: Diagnostic and Statistical Manual for Mental Disorders
DSÖ	: Dünya Sağlık Örgütü
ICD	: Uluslararası Hastalık Sınıflandırma Sistemi
SPSS	: Statistical Package for Social Sciences

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1. Sosyodemografik değişkenlerin betimsel istatistikleri	21
Tablo 2. Araştırmada kullanılan ölçeklerin puan ortalamalarına ilişkin betimsel istatistikler.....	23
Tablo 3. Cinsiyet değişkeni bakımından sosyal medya bağımlılığı, narsisistik kişilik özellikleri ve psikolojik belirtiler puanlarının t-test bulguları	24
Tablo 4. Aile ilişkileri değişkeni bakımından sosyal medya bağımlılığı, narsisistik kişilik özellikleri ve psikolojik belirtiler puanlarının Kruskal Wallis testi bulguları	25
Tablo 5. Aile ilişkileri değişkeni bakımından sosyal medya bağımlılığı, narsisistik kişilik özellikleri ve psikolojik belirtiler puanlarının Kruskal Wallis testi bulguları (devamı) .	26
Tablo 6. Sosyal medya uygulamaları değişkeni bakımından sosyal medya bağımlılığı, narsisistik kişilik özellikleri ve psikolojik belirtiler puanlarının tek yönlü ANOVA bulguları.....	27
Tablo 7. Paylaşım türü değişkeni bakımından sosyal medya bağımlılığı, narsisistik kişilik özellikleri ve psikolojik belirtiler puanlarının Kruskal Wallis testi bulguları	28
Tablo 8. Paylaşım türü değişkeni bakımından sosyal medya bağımlılığı, narsisistik kişilik özellikleri ve psikolojik belirtiler puanlarının Kruskal Wallis testi bulguları (devamı) .	29
Tablo 9. Sosyal medya kullanım amaçları değişkeni bakımından sosyal medya bağımlılığı, narsisistik kişilik özellikleri ve psikolojik belirtiler puanlarının tek yönlü ANOVA bulguları	30
Tablo 10. Sosyal medya kullanım amaçları değişkeni bakımından sosyal medya bağımlılığı, narsisistik kişilik özellikleri ve psikolojik belirtiler puanlarının tek yönlü ANOVA bulguları (devamı)	31
Tablo 11. Foto düzenleme değişkeni bakımından sosyal medya bağımlılığı, narsisistik kişilik özellikleri ve psikolojik belirtiler puanlarının t-test bulguları	32

Tablo 12. Sosyal medya bağımlılığı narsisistik kişilik özellikleri ve psikolojik belirtiler alt boyut puanlarının Pearson Korelasyonu bulguları.....	33
Tablo 13. SBMÖ Meşguliyet alt boyutunun yordayıcılarını incelemeye yönelik çoklu regresyon analizi bulguları	34
Tablo 14. SBMÖ Duygu durum alt boyutunun yordayıcılarını incelemeye yönelik çoklu regresyon analizi bulguları	35
Tablo 15. SBMÖ Tekrarlama alt boyutunun yordayıcılarını incelemeye yönelik çoklu regresyon analizi bulguları	36
Tablo 16. SBMÖ Çatışma alt boyutunun yordayıcılarını incelemeye yönelik çoklu regresyon analizi bulguları	36

EKLER LİSTESİ

EK-A: DEMOGRAFİK BİLGİFORMU

EK-B: NARSİSİSTİK KİŞİLİK ENVANTERİ (NKE)

EK-C: KISA SEMPTOM ENVANTERİ

EK-D: SOSYAL MEDYA BAĞIMLILIĞI ÖLÇEĞİ

EK-E: ETİK KURUL ONAYFORMU

ÖNSÖZ

Tanıştığımızın andan itibaren, sabırla her sorumu yanıtlayan, öğretici, yol gösterici ve babacan tavrıyla desteklerini ve yardımlarını hiç eksik etmeyen tez danışmanım Dr. Öğr. Üyesi Necmettin AKSOY'a teşekkür ederim .

Yaşadığım stresli süreçlerde evdeki neşe kaynağım olan, en büyük ikinci destekçim canım kardeşim Alpay KARACA'ya teşekkür ederim .

Beni hayatımın her aşamasında koşulsuz, şartsız, maddi ve manevi akla gelebilecek her şekilde destekleyen, hakkımı hiç ödeyemeyeceğim canım annem Adalet GÜNGÖR'e sonsuz teşekkürlerimi ve minnetlerimi sunarım .

Yanımda olamasa da manen kilometrelerce uzaktan beni desteklediğini bildiğim sevgili babam Suavi KARACA'ya teşekkür ederim .

Benim için en stresli dönemlerde, her zora düştüğümde değerli zamanından ayıran ve bütün bilgi, birikim ve ilgisiyle yanımda olan canım arkadaşım sevgili Uzm. Klinik Psikolog Beliz GÖNCÜ'ye teşekkürü bir borç bilirim.

Son olarak akademik hayatımda bir sürü evreyi beraber atlattığımız her daim beni destekleyen ve zorlayan sevgili arkadaşım Görkem ARI'ya teşekkürlerimi ve minnetlerimi sunarım.

GİRİŞ

Kişilik bozuklukları, kişinin kendi kültürüne göre, beklenenden fazla sapmalar gösteren ve süreklilik arz eden bir iç yaşantılar ve eylemler örüntüsüdür. Ergenlik ya da genç erişkinlik yıllarında başlar, zamanla kalıcı olur ve sıkıntıya ya da işlevsellikte bozulmaya yol açar. Herkeste değişik biçimlerde görülebilecek kişilik özelliklerinin, kişilik bozukluğu olarak değerlendirilebilmesi için, bunların esneklikten yoksun ve uyum bozucu olması, işlevsellikte belirgin bir bozulmaya ya da kişisel sıkıntıya neden olması gerekmektedir. DSM'ye göre A kümesi (şizoid, şizotipal, paranoid), B kümesi (Antisosyal, Sınırdaki (borderline), Histeriyonik, Narsisistik) ve C kümesi (Çekingen, bağımlı, obsesif-kompulsif olarak sınıflandırılmaktadır. (Amerikan Psikiyatri Birliği,2014).

Narsisistik Kişilik Bozukluğu temel özelliği, davranış veya fantezide büyülenmecilik, kendisine hayranlık duyulması ihtiyacı ve başkalarının duygularını anlamadaki yetersizliktir. Genel popülasyonda görülme sıklığı %2-6'dır.

Narsisistiklerin genellikle kendilerini fazla seven ve kendilerine fazla güvenen kişiler olduğu zannedilir. Oysa, gerçek durum bunun tam tersidir. Narsisistik, bir şey yapmaksızın kendini sevemediği ve kendisine saygı duyamadığı için, kendisini sevebilmek ve saygı duyabilmek adına, durmadan bir şeyler yapma ihtiyacı duyar. Kendilik saygısını kazanmaya ve sürdürmeye yönelik etkinlikleri, narsisistik olarak niteleriz. Bu tür etkinliklere duyulan ihtiyacın zorunluluğu ve sıklığı oranında da, narsisistik patolojinin ağırlığından söz edebiliriz.

Sosyal medya platformları aracılığıyla birey toplum da daha çok kitleye ulaşma imkanı sağlarken bir yandan da beğeniler ve yorumlar sayesinde bireyin benlik algısına hizmet eder. Bu çalışmada problemlili sosyal medya kullanımının narsisistik kişilik özellikleri ve psikolojik belirtileriyle incelenmesi konusuna yer verilmiştir.

BİRİNCİ BÖLÜM

1.1. Problem Tanımı

Sosyal medyanın narsisistik hedeflere ulaşmak için ideal ortamlar olduğu özellikle vurgulanmaktadır. Aslında, sosyal medya uygulamalarının çeşitli nitelikleri, kişilerin kendilerini görkemli göstermek ve istenen dikkati çekmek için ideal bir araç haline getirmektedir. Ayrıca, sosyal medya uygulamaları, yüz yüze etkileşimlere kıyasla kendini sunma üzerinde daha fazla kontrol sağlar ve bu durum onları narsistler tarafından dikkatle düşünülmüş bir öz imaj oluşturmak ve sürdürmek için kullanılan stratejik kişilerarası davranışların geliştirilmesi için yararlı bir yer haline getirir. (Morf ve Rhodewalt, 2001).

Sosyal medya kullanımı, bireylerin başarılarını geniş bir kitleye tanıtmasına izin verirken, diğer sosyal medya kullanıcılarından “beğeniler” ve olumlu yorumlar yoluyla ödül ve tanınma elde ederler (Andreassen, Pallesen ve Griffith, 2017). Ayrıca, mobil cihazlarda sosyal medya kullanımındaki artış göz önüne alındığında, sosyal medya uygulamalarına her zaman ve her yerden erişilebilir. Bu durum, narsisistlerin çevrimiçi bir “ben” i gün boyunca hem iyileştirebilir, yönetebilir, hem de teşvik edebilir ve çabaları hakkında sık sık geri bildirim alabilir. Bu nedenlerden dolayı, bazı araştırmacılar son zamanlarda yüksek narsisizmin sadece tuhaf çevrimiçi davranışlarla (örn. fotoğraf yükleme sıklığının daha yüksek olmasıyla) ilişkili olmadığını, aynı zamanda problemleri kullanıma yol açabilecek etkileri olduğu öne sürmüştür (Ksinan ve Vazsonyi, 2016).

1.1.1. Alt Problemler

Araştırmanın alt problemleri aşağıdaki gibidir:

1. Genç erişkinlerde problemleri sosyal medya kullanımı ile narsisistik kişilik özellikleri arasında anlamlı bir ilişki var mıdır?
2. Genç erişkinlerde problemleri sosyal medya kullanımı ile psikolojik belirtiler arasında (depresyon, anksiyete, olumsuz benlik, somatizasyon ve hostilite) anlamlı bir ilişki var mıdır?

3. Genç erişkinlerde narsisistik kişilik özellikleri ile psikolojik belirtiler arasında (depresyon, anksiyete, olumsuz benlik, somatizasyon ve hostilite) arasında anlamlı ilişki var mıdır?
4. Problemlili sosyal medya kullanımı narsisistik kişilik özellikleri ve psikolojik belirtiler tarafından anlamlı düzeyde yordanmakta mıdır?
5. Sosyodemografik özellikler bakımından genç erişkinlerin problemlili sosyal medya kullanımı, narsisistik kişilik özellikleri ve psikolojik belirtileri anlamlı farklılık göstermekte mi?

1.2. Hipotezler

Araştırmada test edilen hipotezler aşağıda verilmiştir:

1. Genç erişkinlerde problemlili sosyal medya kullanımı ile narsisistik kişilik özellikleri arasında anlamlı ilişki vardır.
2. Genç erişkinlerde problemlili sosyal medya kullanımı ile psikolojik belirtiler arasında (depresyon, anksiyete, olumsuz benlik, somatizasyon ve hostilite) anlamlı ilişki vardır.
3. Genç erişkinlerde narsisistik kişilik özellikleri ile psikolojik belirtiler arasında (depresyon, anksiyete, olumsuz benlik, somatizasyon ve hostilite) arasında anlamlı ilişki vardır.
4. Problemlili sosyal medya kullanımı narsisistik kişilik özellikleri ve psikolojik belirtiler tarafından anlamlı düzeyde yordanmaktadır.
5. Sosyodemografik özellikler bakımından genç erişkinlerin problemlili sosyal medya kullanımı, narsisistik kişilik özellikleri ve psikolojik belirtileri anlamlı farklılık gösterir.

1.3. Varsayımlar

Araştırmanın varsayımları aşağıdaki gibidir:

1. Araştırmanın örnekleminin evreni temsil edebildiği varsayılmaktadır.

2. Araştırmada kullanılan ölçüm araçlarının bağımlı ve bağımsız değişkenlerin değerlendirilmesinde geçerli ve güvenilir araçlar olduğu varsayılmaktadır.
3. Hipotez testleri için kullanılan istatistiksel analiz yöntemlerinin bulguları elde etmek açısından geçerli ve güvenilir yöntemler olduğu varsayılmaktadır.
4. Araştırmada, problemlı sosyal medya kullanımının narsisistik kişilik özellikleri ve psikolojik belirtilerle ilişkili olduğu varsayılmaktadır.

1.4. Sınırlılıklar

Araştırmanın sınırlılıkları aşağıdaki gibidir:

1. Araştırmanın örneklemini evreni temsil etmek açısından sınırlı olabilir.
2. Araştırmada kullanılan ölçeklerin maddeleri değişkenlerle ilgili sonuçları sınırlandırabilir.
3. Araştırmanın veri toplama yönteminin çevrimiçi olmasını sınırlılık oluşturabileceği düşünölmektedir.

1.5. Araştırmanın Amacı ve Önemi

Bu araştırmanın amacı genç erişkinlerde problemlı sosyal medya kullanımı, narsisistik kişilik özellikleri ve psikolojik belirtiler arasındaki ilişkinin incelenmesidir. Geçtiğimiz 10 yıl boyunca, Facebook, Twitter, Instagram vb. gibi sosyal ağ sitelerinin hızlı gelişimi, insanların iletişim ve etkileşim biçimlerinde birçok köklü değişikliğe neden oldu. Sosyal medya uygulamaları kullanıcılarının gelecekte özellikle gelişmekte olan ölkelerde bu sayının önemli ölçüde artacağı tahmin edilmektedir. Sosyal medya hem iş hem de kişisel iletişim için kullanılıyor ve uygulaması, bağlantının artması, fikirlerin paylaşılması ve çevrimiçi öğrenme açısından sayısız avantaj getirmiştir. Ancak son zamanlarda, bazı araştırmacılar çevrimiçi sosyal ağları depresif belirtiler, kaygı ve düşük benlik saygısı dahil olmak üzere çeşitli psikiyatrik bozukluklarla ilişkilendirmiştir. Sosyal medya uygulamalarının aşırı kullanımı ile ilgili ruh sağlığı üzerindeki potansiyel etkileriyle

İlgili birçok soru cevapsız kalıyor. Öte yandan, bu çevrimiçi hizmetlerin genel nüfustaki popülaritesi nedeniyle, bunlar ile psikiyatrik hastalıklar arasında gelecekte doğrulanacak herhangi bir bağlantı ciddi bir halk sağlığı sorunu oluşacağı düşünülmektedir.

İKİNCİ BÖLÜM

KURAMSAL ÇERÇEVE

2.1. Sosyal Medya ve Problemlili Kullanımı

Sosyal medya, insanların birçok farklı şekilde sosyalleşmelerine olanak sağlayan dijital platformlardır (Salehan ve Negahban, 2013). Sosyal medyada kişiler bir durum paylaşabilir veya resim gönderebilir, başkalarının tweet'lerine yanıt verebilir, mesaj gönderebilir, video paylaşabilir, bir gönderiyi "beğenebilir" veya bir hikâye paylaşabilir. Sosyal medya, kullanıcıların kim oldukları, neleri sevdikleri ve ne yaptıkları hakkında bilgi paylaşabilecekleri kendi profillerini oluşturmaları ve değiştirmeleri için yapılmış çevrimiçi bir web sitesidir. Sosyal medya uygulamaları, hem eski ilişkileri sürdürerek hem de yeni ilişkiler oluşturarak başkalarıyla bağlantı kurmak için kullanılmaktadır (Kuss ve Griffiths, 2017).

Sosyal ağ siteleri, insanların günlük yaşamda birbirleriyle iletişim kurma ve etkileşim kurma şeklini de değiştirmiştir. İnsanlar sosyal medya kullanımı ile "birlikte ancak yalnız" olarak tanımlanmaya başlamıştır (Kuss & Griffiths, 2017). Bu durum, insanların giderek daha fazla yalnız zaman geçirdikleri, ancak her zaman çevrimiçi oldukları anlamına gelmektedir. İnsanlar yüz yüze etkileşime girmeden birlikte olma hissini sosyal medya uygulamaları ile yaşayabilmektedir (Kuss & Griffiths, 2017). Bir kişi, başka biriyle konuşmak zorunda kalmadan bile kendini sosyal ortama sanal olsa dahi bağlı hissedebilir. Sadece bir başkasının yayınladığı şeye bakmak veya beğenmek bir etkileşim halinde gibi hissetmek için yeterlidir. Ayrıca tüm etkileşimler yüz yüze olmak yerine çevrimiçi olarak bir ekran aracılığıyla gerçekleşmektedir (Salehan ve Negahban, 2013). Sosyal ağ etkileşimleri bir ekran aracılığıyla gerçekleştiğinden, bireylerin herhangi bir zamanda başkalarıyla etkileşime girmesine izin vermektedir (Kuss ve Griffiths, 2017). Mobil teknolojiler bu durumu oldukça kolaylaştırmıştır. Akıllı telefonlar, her zaman erişilebilir bir yaşam tarzına olanak tanımaktadır. Akıllı telefonlar ve sosyal ağ siteleri, bireylerin internete ve sosyal medya uygulamalarına 7/24 bağlantı kurmalarına olanak tanımaktadır. Mobil teknolojiler sayesinde günün her saniyesinde ne yaptıklarını veya en son ne paylaştıklarını görmek mümkündür. Bazı kişiler için bağımlılık yapan bir akıllı telefon kullanımı sosyal ağların kullanımıyla herkesin bağlanma ihtiyacını karşılayabilmektedir (Salehan ve Negahban, 2013).

2.1.1. Problemlı Sosyal Medya Kullanımı

Samanha ve Hawi (2016), akıllı telefonu olan kişilerin %46'sının akıllı telefonsuz yaşayamayacaklarını söylediğini tespit etmiştir. Bu istatistikler, akıllı telefonların ve işlevlerinin bir bağımlılık kaynağı olabileceğini düşündürmektedir (Samanha ve Hawi, 2016). Birçok araştırmacı, bağımlılıkların yalnızca maddeyle ilgili olabileceğine inanır; ancak, araştırmacılar davranışsal bağımlılıkların da farkında olunması üzerinde durmuşlardır (Alavi ve diğerleri, 2012). Davranışsal bağımlılıklar birçok yönden madde bağımlılıklarına benzemektedir. Davranışsal bağımlılıkları olan kişiler, aşırı kullanım, kontrol kaybı, tolerans, aşırma ve geri çekilme semptomlarına sahiptir (Alavi ve ark., 2012). Davranışsal bağımlılıklar ele alınması gereken ciddi bir sorun haline geldiği düşünülmektedir (Kuss & Griffiths, 2017). Kumar Oynama Bozukluğu, Ruhsal Bozuklukların Tanısal ve İstatistiksel El Kitabına (DSM-5) eklenen ilk davranışsal bağımlılıktır (Enez Darcin ve ark., 2016). Nedeni, vücuda etkisi, diğer bozukluklarla komorbiditesi ve tedavisi açısından madde kullanım bozukluklarına benzemesidir (Petry ve ark. 2014). DSM-5, İnternette Oyun Oynama Bozukluğunu başka bir davranışsal bağımlılık olarak ele almıştır, ancak, bunu resmi bir bozukluk olarak kabul etmek için yeterli araştırma yapılmamıştır. Bu nedenle, İnternette Oyun Oynama Bozukluğu daha sonra araştırılması gereken alanlar arasına dahil edilmiştir. Daha fazla araştırma yapıldıktan sonra, İnternette Oyun Oynama Bozukluğu'nun DSM'nin gelecekteki bir baskısında ayrı bir kategori olarak ele alınabileceği anlamına gelmektedir. Özellikle, önerilen tanı kriterleri ve tanı eşiği hakkında hala daha fazla araştırmaya ihtiyaç vardır (Petry ve diğerleri, 2014). Gelecekte DSM'de ortaya çıkabilecek diğer davranışsal bağımlılık örnekleri arasında kompulsif satın alma, problemlı internet kullanımı, seks bağımlılığı ve solaryum bağımlılığı yer almaktadır (Alavi ve diğerleri, 2012).

Davranışsal bağımlılıklarla, insanlar söz konusu davranış içerisinde olduklarında aldıkları duyguya bağımlı hale gelirler (Alavi ve diğerleri, 2012). Alavi ve meslektaşları (2012) zevk veya rahatlama hissi uyandıran ve üreten her şeyin bir bağımlılık haline gelebileceğini öne sürmüştür. Bağımlılık bozukluğu tanımında da olduğu gibi, bir süre sonra davranış daha az zevkli hale gelir ve alışkanlığa dönüşür. Diğer bağımlılıklarda olduğu gibi, bir kişinin hayatında davranıştan önemli bir sıkıntı veya bozulma olması durumun patolojik bir hal aldığını gösterebilir. Ayrıca, kişilerarası ilişkilerde, mesleki

veya akademik ilişkilerde sorunlar söz konusu davranışın bağımlılık halini almasıyla kendisini gösterebilecek işlev sorunlarıdır (Alavi ve diğerleri, 2012).

Akıllı telefon kullanımının büyük bir bileşeni sosyal medyayı içerir ve sosyal medyanın yaklaşık %80'i bir akıllı telefon aracılığıyla erişilebilirdir (Kuss & Griffiths, 2017). Birçok farklı sosyal medya uygulaması vardır ve en yaygın olanlardan bazıları Facebook, Instagram, Snapchat ve Twitter'dır. Facebook en popüler sosyal ağ sitesidir. Ancak Snapchat, ergenler ve genç yetişkinler için en popüler olanıdır (Kuss & Griffiths, 2017).

Sosyal medya bağımlılığı resmi olarak tanımlanmamıştır (Griffiths, 2013), ancak şu anda, araştırmacılar sosyal ağ bağımlılığının kavramsallaştırmasını altı kritere dayandırma eğilimindedir. Bunlar, belirginlik, duygudurum değişikliği, tolerans, geri çekilme semptomları, çatışma ve nüksetme olarak sınıflandırılmıştır (Griffiths, 2013, s. 1).

Belirginlik, bir bireyin yaşamının en önemli parçalarından biri olduğu anlaşılacak şekilde sosyal medya ile meşgul olmayı ifade eder.

Duygu durum değişikliği, sosyal medya kullanımının kişinin ruh halini değiştirdiğinde gerçekleşir. Spesifik olarak, sosyal medya kullanırken bir kişinin ruh hali olumlu yönde değişir. Gevşeme, heyecan veya zevk yaşayabilirler.

Tolerans, bir kişinin bir zamanlar sahip olduğu aynı zevkli duyguyu elde etmek için sosyal medyada daha fazla zaman harcaması gerektiğinde kendisini gösterebilir.

Geri çekilme semptomları, bir kişi sitelerine erişimi olmadığında rahatsızlık veya gerginlik hissettiğinde ortaya çıkar.

Çatışma, aşırı sosyal ağ kullanımları nedeniyle günlük yaşamlarında sorunlar ortaya çıktığında ortaya çıkar.

Nüks, sosyal ağ sitelerinden uzak durmaya çalışan bir kişinin tekrar tekrar bu sitelere girmeye devam etmesidir (Griffiths, 2013).

Sosyal ağların yaklaşık %80'inin bir akıllı telefon aracılığıyla gerçekleştirildiği düşünülürse, sosyal ağ bağımlılığına sahip olmak akıllı telefon bağımlılığı ile de

ilişkilendirilebilir (Kuss ve Griffiths, 2017). Salehan ve Negahban (2013) lisans öğrencileriyle yaptıkları bir çalışmada, akıllı telefon bağımlılığının bir yordayıcısının sosyal ağ uygulamalarının kullanımı olduğunu bulmuşlardır. Benzer şekilde, Enez Darcin ve meslektaşları (2016) lisans öğrencileriyle yaptıkları bir araştırma sonucunda, telefonlarını öncelikli olarak sosyal ağlar için kullananların, telefonlarını öncelikle internette gezinmek veya telefon etmek için kullananlara göre akıllı telefon bağımlılığı riskinin daha yüksek olduğunu bulmuşlardır. aramalar. Sosyal ağ, internette gezinmekten farklıdır çünkü internette gezinme tipik olarak başkalarıyla iletişimi içermez, oysa sosyal ağ başkalarıyla etkileşime odaklanır.

2013 yılında Kross ve ark. genç yetişkinlerde Facebook kullanımı ve öznel iyi oluş arasındaki ilişki üzerine bir araştırma yürütmüştür. Bu araştırmanın tasarımı, katılımcıların ruh hallerini, yalnızlık duygularını, sosyal etkileşimlerini ve sosyal medya kullanımlarını değerlendirmek için 2 hafta boyunca günde beş kez kısa mesaj gönderme görevine dayanmaktadır. Bu çalışmada katılımcılara Beck Depresyon Envanteri, Rosenberg Benlik Saygısı Ölçeği, Sosyal Tedarik Ölçeği ve Revize UCLA Yalnızlık Ölçeği (Kross ve ark. 2013) gibi anketler de uygulanmıştır. Sonuçlar, kullanıcıların öznel iyi oluş algısı ve yaşam doyumunun problemlili sosyal medya kullanımı sebebiyle baltalanabileceğini göstermiştir.

Sosyal medyanın depresif belirtilerin gelişimini etkileyen faktörlerden biri olabileceği düşünülürken, çevrimiçi davranışa ait belirli özelliklerin de depresyonu tanımlama ve değerlendirmede yordayıcı faktörler olabileceği varsayılmaktadır. Bugün, Facebook gibi sosyal ağların kullanıcılar arasında depresyon belirtilerinin erken tespitinde faydalı olabileceği açıktır. Son zamanlarda, Park ve ark. (2013) kullanıcı ne kadar depresifse, depresyon ipuçlarına ve gerçeklerine odaklanan sosyal medya özelliklerini o kadar çok kullanacağını öne sürdükleri bir çalışma yayınladı. Araştırmacılar, bireylerde depresyon semptomlarını değerlendirebildiği kanıtlanmış benzersiz bir uygulama olan duygu günlüğü tasarlamıştır (Park ve ark., 2013). Bu araştırma ile, bir sosyal ağ kullanıcısının belirli depresif davranışsal özellikleri ölçülebilir ve bu ölçümün gelecekteki bir depresyon teşhisi için potansiyel olarak yüksek bir tahmin değeri olduğu düşünülmektedir. Bu sonuçların yanı sıra, bu çalışma depresif bir Facebook kullanıcısının daha az arkadaş ve konum etiketleme gibi özellikleri olduğuna dair bulgular elde etmiştir.

Bu özellikler ölçülebilir olduğundan, gelecekteki olası depresyon taraması için de önemli yordayıcılar olabilirler.

Sosyal medya kullanımının depresyona ve hatta depresyonun tek bir belirtisine neden olduğuna dair hala kesin bir kanıt bulunmadığının altı çizilmelidir. İnternet ve depresyon üzerine yukarıda bahsedilen çalışmanın araştırmacıları olan Kraut ve diğerleri, yakın zamanda yayınlanmış, arkadaşlar ve aile ile çevrimiçi iletişimin aslında depresyonda bir düşüş ile ilişkili olmadığını tespit etmiştir. Ayrıca, sosyal ağlar ve genel olarak İnternet, özellikle aile üyeleri ve yakın arkadaşlar arasındaki sosyal bağları güçlendirmek ve sürdürmek için kullanıldığında, ortaya çıkan sosyal desteğin ruh sağlığı üzerinde faydalı etkileri olduğu görülmektedir. Öte yandan, sosyal ağların bu çevrelerin dışında yoğun kullanımı, mevcut yakın aile ve arkadaş etkileşimlerini zayıflatabilir ve yalnızlık ve depresyon duygularını artırabilir (Bessiere ve diğerleri., 2010).

Sosyal medya bağımlılığı ve genel olarak İnternet bağımlılığı, psikiyatri literatüründe sıklıkla tartışılan ve bazen tartışılan yeni ve yeterince araştırılmamış olgulardır (Koç ve Gülyavaş, 2013; Griffiths, 2012; Block, 2008). Problemleri sosyal medya kullanımı ya da sosyal medya bağımlılığı öncelikle, aile ve çevrimdışı arkadaşlar gibi gerçek zamanlı sosyal ilişkiler diğer yönlerini ihmal etmeye yol açabilecek zihinsel meşguliyet ile kendisini gösterir. Ek olarak, araştırmalara göre, çevrimiçi sosyal ağların erişiminin olmaması (yani İnternet bağlantısının olmaması), bazı kronik kullanıcılarda uyuşturucu/alkol/nikotin yoksunluğu sendromu sırasında görülenlere benzeyen belirti ve semptomlara neden olabilmektedir.

2012 yılında Andreassen ve ark. başlangıçta toplam 18 maddeye dayanan bir puanlama sistemi olan Facebook Bağımlılık Ölçeği'ni geliştirmiş ve bağımlılığın belirginlik, duygudurum değişikliği, tolerans, geri çekilme, çatışma ve nüksetme gibi özelliklerini test etmiştir. Araştırmacılar, ölçeği diğer anketlerle birlikte (Bağımlılık Eğilimleri Ölçeği, Çevrimiçi Sosyallik Ölçeği) 423 öğrenciden oluşan bir örneklem üzerinde uygulamışlardır. Geliştirilen ölçek yüksek bir güvenilirlik göstermiş ve öğrenci popülasyonuna uygulanabilir olduğunu kanıtlanmıştır. Aynı yıl, Griffiths (2012) bu çalışmayla ilgili olarak, geleneksel sosyal medya uygulamalarına bağımlılığının belirli bir yönünü ölçebilecek bir puanlama sistemi tasarlamaya yönelik herhangi bir girişim, bu alandaki mevcut bilgilere önemli bir katkı olduğunu ileri sürmüştür.

Wolniczak ve ark. (2013) yakın zamanda, öğrenci popülasyonunda Facebook bağımlılığını test etmek için İnternet Bağımlılığı Anketi'ni uyarlamıştır. Araştırmacılar ayrıca Pittsburgh Uyku Kalitesi İndeksi'ni kullanarak Facebook kullanıcılarının uyku kalitesini test etmiştir. Sonuçlar, Facebook bağımlılığının düşük kaliteli uyku ile ilişkili olabileceğini göstermiştir.

Önemli bir diğer konu ise, sosyal medya bağımlılığının aslında bir ruhsal bozukluk olup olmadığı ve bu şekilde teşhis ve tedavi edilmesi gerekip gerekmediğidir. Uluslararası Hastalıklar ve Sağlık Sorunları Sınıflandırmasının (ICD-10) Onuncu Revizyonu, bağımlılık için güçlü bir istek veya zorlama hissi, tüketim davranışını kontrol etmede zorluklar, azaltma veya bırakmadan sonra fizyolojik geri çekilme durumu hoşgörü gibi birkaç spesifik kriter tanımlamıştır (Dünya Sağlık Örgütü, 2014). Bir önceki yıl içinde (belirli bir zaman noktasında) yukarıda belirtilen kriterlerden üç veya daha fazlası mevcutsa bağımlılığın olduğunun söylenebileceği belirtilmiştir.

Bu tanı ölçütlerinin birçoğunun, bu uzun süreli bilgisayar kullanımının bir sonucu olarak normal günlük işleylete sorun yaşayan kronik sosyal medya kullanıcıları için geçerli olabilmektedir. Bununla birlikte, bu yaklaşımda çok dikkatli olunmalıdır, çünkü gelecekte sosyal medya bağımlılığını çok daha genel bir hastalık olan (İnternet bağımlılığı bozukluğu, problemlili İnternet kullanımı veya kompulsif İnternet kullanımı) İnternet bağımlılığından ayırt etmek oldukça zor olabilir. Ayrıca, Ruhsal Bozuklukların Tanısal ve İstatistiksel El Kitabı (DSM-5) gibi en son hastalık sınıflandırma kılavuzlarında ne İnternet ne de sosyal medya bağımlılığının yer almadığına dikkat edilmelidir. Ayrıca sosyal medya ve internete bağlı ruhsal sorunlar, diğer tanı konulan ruhsal hastalıklarla birlikte sıklıkla görülmektedir veya başka bir deyişle bu sorunlar eştanılarla komplike hale gelmektedir (Block, 1998). Bu nedenle, potansiyel sosyal medya bağımlılığının bağımsız bir hastalık mı yoksa yalnızca kişilik bozuklukları gibi diğer ruhsal sorunların bir tezahürü mü olduğu belirsizliğini korumaktadır.

2.1.2. Problemlili Sosyal Medya Kullanımı ve Ruh Sağlığı

Sosyal medya kullanım arttıkça, araştırmalar ruh sağlığında olumsuz sonuçlara işaret etmektedir (Berryman ve diğerleri, 2018). Ebeveynler, öğretmenler ve karar vericiler arasında sosyal medya ve bunun ruh sağlığı üzerindeki etkileri hakkında endişelerin artış gösterdiği görülmektedir (Berryman ve diğerleri, 2018). Berryman ve

ark. (2018), sosyal medya kullanımı ile ruh sağlığı arasındaki bağlantıları 335'i kadın ve 130'u erkek olmak üzere 467 genç yetişkinle incelemek istemiştir. Katılımcıların %60'ının sosyal medya kullanımının bağımlılık oluşturabilecek ölçüde aşırı olduğu sonucuna ulaşılmıştır (Berryman ve diğerleri, 2018, s. 308).

Ek olarak, sosyal medya kullanımı ile ruh sağlığı ve fiziksel sağlık üzerinde olumsuz etkiler gösteren, örneğin uyku sorunları, kaygı ve düşük benlik saygısı sunan ergenler arasındaki bağlantıya dair daha önce araştırmalar yapılmıştır (Barry ve ark., 2017). Sosyal medya ve ergenlerle ilgili dikkate alınması gereken yeni bir faktör vardır. Bu faktör, "gündemi kaçıрма korkusu" (Fear of Missing Out – FOMO) olarak belirtilmiştir (Barry ve ark., 2017). Ayrıca, FOMO, ergenler arasında sosyal medyada daha yüksek aktiviteyi açıklayabilir. Barry ve ark.(2017), ergenlerin sosyal medya kullanımı ile ruhsal sağlık ve psikososyal işlevler arasında bir bağlantı belirlemek için bir araştırma yürütmüştür. Bu araştırmaya ilişkin Barry ve meslektaşlarının en kritik bulgularından biri. (2017), katılımcıların kullandıklarını bildirdiği birden fazla hesabı içeren sosyal medya etkinliğiydi ve sıklık konusundaki öz bildirimlerinin orta derecede, gündemi kaçıрма korkusu ve yalnızlık ile pozitif olarak ilişkili olmasıydı. Bulgular arasında, daha az sosyal medya hesabı olan katılımcıların, içselleştirme semptomlarında daha düşük puan aldığını ve kaygı ve depresif semptom riskinin daha düşük olduğu yer almaktadır (Barry ve ark., 2017).

2.2. Narsisizm

19. yüzyılın sonlarından beri, insan deneyimi ve davranışıyla ilgilenen araştırmacılar aşırı öz-sevgiyi narsisizm terimiyle tanımlamıştır (Ellis, 1898). Mitolojide, bir göletin yüzeyinden yansıyan görüntüsüne açık olan mitolojik Narcissus figürü bu kavramın ortaya çıkmasında yol gösterici olmuştur. Narsisizm, şişirilmiş bir benlik duygusu ve kendini yüceltme ile karakterizedir. Narsisizmin birbiriyle ilişkili olmakla birlikte iki farklı biçimi bulunmaktadır (Miller ve diğerleri, 2011).

Büyüklenmeci narsisizm, bir öz-sevicilik, benzersizlik, baskınlık ve büyüklük duygusu içerir. Savunmasız (kırılgan) narsisizm, güvensizlik, kişiler arası ilişkilerde aşırı duyarlılık ve sosyal geri çekilme ile karakterizedir. Belirgin bir büyüklenmeci narsisizme sahip bireyler kendilerini yetenekli, dikkat çekici ve başarılı olarak algırlar ve

büyüklenmeci narsisizm düzeyi yüksek bireyler aktif benlik sunumuyla meşgul ve başarılarıyla övünme eğilimindedirler (Paulhus, 1998). Bu bireyler, yüksek ve üstün niteliklerini ve başarılarını göstermek için başkalarının onayına ve beğenisine ihtiyaç duyarlar (Wallace ve Baumeister, 2002). Narsistlerin yüksek ve tutarsız bir benlik saygısı vardır (Rhodewalt, Madrian ve Cheney, 1998; Zeigler-Hill, Myers ve Clark, 2010). Ayrıca, narsistlerin süslenmiş ve yüceltilmiş benlik kavramlarına yönelik tehditlerle karşılaştıklarında agresif tepki vermeleri söz konusudur (Bushman ve Baumeister, 1998).

Kültürel etkilerin narsisistik bir benliğin gelişmesinde ve sürdürülmesinde önemli bir rol oynadığı düşünülmektedir. Narsisizmi farklı dünya bölgelerinde karşılaştıran ilk araştırmalar, narsisizmin Batı kültürlerinde (ABD ve daha az ölçüde Avrupa) Doğu kültürlerinden daha yaygın olduğunu göstermektedir (Asya; Foster, Campbell ve Twenge, 2003; Miller ve diğerleri, 2015). Öte yandan, bazı araştırmacılar zamanla narsisizmde bir artış olduğunu tespit etmiştir (Twenge, Konrath, Foster, Campbell ve Bushman, 2008), diğerleri ise narsisizmde nesiller arası değişikliklerdeki farklılıkların anlamlı olmadığını ileri sürmüştür (Grijalva ve diğerleri, 2015; Roberts, Edmonds ve Grijalva, 2010; Trzesniewski ve Donnellan, 2010).

2.2.1. Dijital Çağda Narsisizm

Narsisizmdeki kültür ve zaman içindeki farklılıklar, bireylerin narsisizmini yansıttığı ve şekillendirdiği düşünülen yaygın medya kültürüyle bağlantılıdır (Twenge, 2013). Birçok kültürde ve ülkede sosyal ağlara katılım son derece popüler bir eğlence etkinliği haline geldiği bilinmektedir. Yapılan araştırmalardan elde edilen son veriler, Amerika Birleşik Devletleri'ndeki tüm İnternet kullanıcılarının yaklaşık %79'unun sosyal ağlarda aktif olduğunu göstermektedir (Greenwood, Perrin ve Duggan, 2016). İlk günlerden beri, Facebook'un kullanıcıları kendilerini sık sık ve en olumlu şekillerde sunmaya teşvik ederek narsisistik eğilimleri teşvik eden bir oyun alanı olduğuna dair endişeler dile getirildi (Buffardi ve Campbell, 2008). Gerçekten de, sosyal ağlar, çevrimdışı iletişimden farklı iletişimin belirli özelliklerini gerektirir (örneğin, Valkenburg & Peter, 2011) ve bu narsisistik eğilimlere uygun olabilir. İlk olarak, sosyal ağlar çok sayıda başka bireye kolay erişim sağlar. Kullanıcılar, kendileriyle ilgili bilgileri geniş bir kitleye gönderme ve kendileri ve başkaları hakkında bilgi hakkında geri bildirim alma fırsatına sahiptir. İkincisi, kullanıcılar kendileri hakkında ortaya koydukları bilgileri seçebilirler. Başarıyı ve üstünlüğü iletme için resimleri ve kelimeleri kullanabilirler (böylece süslenmiş benlik

kavramlarına uymayan olayları görmezden gelirler). Üçüncüsü, sosyal ağlardaki iletişimin zaman uyumsuzluğu, kullanıcılara kendi sunumlarını titizlikle oluşturma fırsatı verir.

Sosyal ağ kullanımı ve narsisizm arasındaki ilişki üzerine ilk çalışma (Buffardi & Campbell, 2008), kullanıcıların kendi bildirdikleri büyülenmeci narsisizmlerinin, sosyal etkileşimlerinin miktarıyla (arkadaş sayısı ve duvar yazısı sayısının birleşik bir ölçümü) önemli ölçüde ilişkili olduğunu gösterdi, ancak “kendi hakkında” bölümünde listelenen bilgi miktarı kadar değil. Ayrıca, araştırmacılar, katılımcıların Facebook sayfalarındaki kendini tanıtmaya içeriğinin (esas olarak resimlerde ve alıntılarda kendini tanıtmaya) derecesini derecelendirdi ve bu derecelendirmeleri, kendilerinin bildirdiği büyülenmeci narsisizm ile ilişkilendirdi. Kendi reklamını yapan alıntılar gibi çeşitli Facebook içerik göstergeleri, kişinin kendi bildirdiği narsisizm ile olumlu bir ilişki ortaya çıkarırken, diğerleri (örneğin, kendi reklamını yapan resimler) vermedi. Bu sonuçlar, narsistlerin özellikle öz-önem duygularını güçlendiren ve kendilerini başkalarına olumlu bir şekilde sunma araçlarını sağlayan faaliyetlere ilgi duyduklarını göstermektedir. Ayrıca çok sayıda Facebook arkadaşını bir araya getirerek ve görkemli öz imajlarını yansıtan sık sık durum güncellemeleri yaparak geniş bir kitle için çaba gösterirler. Bu çığır açıcı çalışma sunulduğunda, Facebook'un yaklaşık 29 milyon aktif kullanıcısı vardı ve bu da mevcut aktif üyeliğinin yaklaşık %2'sini oluşturuyordu. O zamandan beri, sosyal ağlar ve narsisizm arasındaki bağlantı üzerine büyük bir araştırma yürütüldü ve buna paralel olarak, konuyla ilgili medyada geniş yer verildi. Bugüne kadar, mevcut araştırmalar farklı disiplinlere yayılmıştır ve bir şekilde sonuçsuz kalmaktadır: Pek çok çalışma, büyülenmeci narsisizm ile sosyal ağlardaki temasların sayısı arasında pozitif bir ilişki olduğu fikrini desteklerken (Fox & Rooney, 2015; Panek ve diğerleri, 2013), diğerleri hiçbir ilişki bulamadı (örn., Lee, Ahn ve Kim, 2014; Utz, Tanis ve Vermeulen, 2012) veya hatta tersine ilişkiler bulunmuştur (Skues ve diğerleri, 2012; Wang, Jackson, Zhang ve Su, 2012). Benzer şekilde, alandaki bazı araştırmalarda narsisizm-sosyal medya bağlantısını vurgulama eğilimindeyken (Twenge, 2013), herhangi bir ilişki olmadığını süren araştırma sonuçları da elde edilmiştir (Ferguson, 2016).

2.2.2. Genç Erişkinlerde Narsisistik Özellikler ve Problemler Sosyal Medya Kullanımını Konu Alan Araştırmalar

Sosyal medya kullanımı, nüfusun büyük bir bölümü için günlük yaşamın rutin bir parçası haline gelmiştir (Hussain & Starcevic, 2020). İnternet, hem makaleler ve bloglar aracılığıyla bilgi edinme gibi metin aracılığıyla hem de resimler, videolar ve görüntüler dahil olmak üzere görsel bir format aracılığıyla hızlı ve etkili bir şekilde özümsenebilen bir dizi içerik sunmaktadır (Pittman & Reich, 2016). Böylesine bir teknolojinin günlük hayata girmesi, insanların kendilerini gösterişli göz alıcı yaşam tarzları, pohpohlayıcı fotoğrafları ve bir tür ünlü ve “influencer” gibi yeni mesleklerin temelini oluşturan sonsuz sayıda kendini sevme göstergeleri yoluyla kendilerini çevrimiçi ortamda nasıl sunduklarına dair yeni normlar yaratmıştır (Hung ve diğerleri 2021; Khamis ve diğerleri 2017). Sosyal medyayı kullanma nedenleri değişse de bazı kişiler interneti kendini geliştirmek ve kendilerinin idealize edilmiş bir versiyonunu sunmak için kullanırlar. Narsisizm gibi kişilik faktörlerinin rol oynayabileceği yer burasıdır, çünkü özellikle narsisizm düzeyi yüksek bireylerin arzu edilen nitelikleri abartma konusunda bir eğilimi vardır, gerçekçi olmayan olumlu benlik görüşlerine sahiptirler ve bu nedenle interneti kendini istedikleri gibi yansıtmak için kullanabilirler (Gylfason ve ark., 2021; Liu ve ark., 2021; Wink, 1991).

Narsisizm, yüceleştirme, kendini kaptırma, kendini önemseme, kendinden büyüklenme beklentileri ve kendini geliştirme eğilimi anlamına gelir (Wink, 1991). Narsisizmin en çok çalışılan alt türleri, büyüklenmeci-aktif narsisizm ve Narsisistik Kişilik Bozukluğunun (açık ve gizli narsisizm olarak belirtilir) alt türü olan savunmasız (kırılgan) narsisizmdir (Dickinson ve Pincus, 2003). Büyüklenmeci narsisizmi yüksek olan bireyler, kibir, yetki ve yüksek benlik saygısı ve kendini geliştirmenin eşlik ettiği sömürücü, dışa dönük, dikkat arayan ve otoriter olma özelliklerine sahiptir. Kırılgan narsisizmi yüksek olan bireyler, kibir, yetki ve algılanan üstünlük açısından büyüklenmeci narsisizm ile birçok özelliği paylaşırlar, ancak kırılgan narsistler daha içe dönük ve endişelidir ve duygularını gizler. Büyüklenmeci narsisizmi yüksek olan bireyler genellikle bu tür inceliklerle ilgilenmezler Bununla birlikte, büyüklenmeci narsisizm toplumsal ve bireysel kendini geliştirme arasında ayrım yaparak büyüklük, kibir, yetki ve algılanan üstünlüğün bir toplumda nasıl var olabileceğini açıklar. Komünal narsisizm, bireysel narsisizm gibi büyüklenmeci bir dışavurum olsa da, komünal narsisizm düzeyi yüksek bireylerin, bir “aziz” olma arzusunda olup, komünal alanda güce ve

büyüklenmeciliğe değer vermeleri nedeniyle bireysel büyüklenmecilikten farklıdır (Dickinson ve Pincus, 2003; Gebauer ve ark., 2012; Sedikides, 2021). Komünal narsisizm konusunda yüksek olan bireyler, kendilerini fedakarlık, yardımseverlik ve başkalarına karşı sıcaklık gibi özellikler açısından yüksek olarak değerlendirirler, ancak aşırı derecede gücün onaylanması ihtiyacı söz konusudur (Giacomin ve Jordan, 2015). Onların yardımsever benlik imajı, nesnel toplumsal davranışlarını karakterize etmez (Barry ve diğerleri, 2017). Bu nedenle, komünal narsisizme sahip bireyler, güç ve hayranlık elde etmek için bireyci narsisistlerin öz-önem faktörlerinden farklı yollar arasa da, gerçekçi olmayan olumlu benlik görüşleri ve yetkilendirme, komünal narsisizm, savunmasız narsisizm ve bireyci-büyüklenmeci narsisizmin ortak yönleridir (Krizan ve ark., 2018).

Söz konusu narsisistik eğilimler, bazı çevrimiçi davranışlarla da ilişkilidir (McCain ve Campbell, 2018). Örneğin büyüklenmeci narsisizmi yüksek olan bireyler, sosyal medyayı daha sık kullanırlar, kendi fotoğraflarını daha fazla paylaşırlar, sosyal medyada daha fazla bilgi paylaşırlar ve daha fazla bağımlılık yapan sosyal medya kullanımıyla meşgul olurlar. Büyüklenmeci narsisistlerin özellikle görsel medyaya daha fazla ilgil duyduğu görülmektedir (Andreassen ve ark., 2017).

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

GEREÇ VE YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Modeli

Araştırmanın modelitaramamodelidir. Nicel analizlerin ve sayısal değerlerin yer aldığı çalışmada, bağımlı ve bağımsız değişkenlerin arasındaki ilişkinin betimlemesinin ve karşılaştırılmasının yapıldığı çalışmada bağımsız değişkenler ise demografik değişkenler, narsisizm ve psikolojik belirtiler; bağımlı değişkenler problemlili sosyal medya kullanımınıdır.

Araştırma grubunu İstanbul'da yaşayan genç erişkin bireyler oluşturmaktadır. Katılımcıların araştırmaya katılımı, bilgilendirilmiş onamları alınmasıyla sağlanmıştır. Araştırmanın grubu387 kişiden oluşmaktadır.

3.2. Evren ve Örneklem

Araştırmanın örneklemini çevrimiçi ortamda dağıtılan formlar aracılığıyla oluşturulmuştur. Araştırmanın örneklemini rastgele (seçkisiz) örneklem yöntemi kullanılmıştır. Seçkisiz örnekleme yöntemleri, evrenden örneklem için birim çekme işleminin seçkisizlik ilkesine uygun olarak yapıldığı örnekleme yöntemleridir. Oluşturulan evren listesinden örnekleme birimlerinin seçkisiz olarak çekilmesidir. grupların evrendeki ağırlıkları oranında örnekleme temsil edilmelerini amaçlar (Karasar, 2012). Rastgele örnekleme yöntemi ile belirlenen 387 katılımcının verileri anketlere verdikleri yanıtlar üzerinden alınmış ve istatistiksel analiz yöntemleriyle araştırma soru ve hipotezleri test edilmiştir.

3.3. Veri Ölçüm Araçları

Araştırmada, katılımcıların bilgilendirilmiş onamları alınarak yanıtlaması gereken formlarla ve anketlerle ilgili bilgiler yer almaktadır. Araştırmada, kişisel bilgiler için Sosyo-demografik Bilgi Formu; narsisizm için Narsisistik Kişilik Envanteri; problemlili sosyal medya kullanımı için Sosyal medya Bağımlılığı Ölçeği ve psikolojik semptomlar için Kısa Semptom Envanteri uygulanmıştır.

Araştırmada kullanılan veri ölçüm araçları aşağıdaki gibidir:

3.3.1. Demografik Bilgi Formu

Araştırmacı tarafından oluşturulan ve kişiler bilgilere yönelik çoktanseçmeli soruların yer aldığı özbildirim formudur. Form içerisinde katılımcıların yaş, cinsiyet, medeni durum, gelir düzeyi, en sık kullandıkları sosyal medya uygulaması, sosyal medyada geçirdikleri süre gibi değişkenlerle ilgili sorular yer almaktadır.

3.3.2. Narsisistik Kişilik Envanteri (NKE)

2006 yılında 16 soru olarak yeniden düzenlemiş ve Atay tarafından Türkçe'ye standardize edilmiş halidir. NPI-16'nın, yirmi ifadeden az olması nedeni ile zaman kayıplarını ve katılımcılardan kaynaklanan hataları minimize ettiği ifade edilmektedir. Ayrıca iç güvenirlik açısından on ifadenin yeterli olacağı ileri sürülmektedir (Ames, 2006: 441). Ölçek; üstünlük, sömürücülük, otorite, kendine yeterlilik, kendini beğenme, hak iddia etme ve teşhircilik olmak üzere 7 boyuta ait ifadeleri içermektedir (Raskin ve Terry, 1988: 891-894). Ölçek, Atay tarafından Türkçe'ye standardize edilmiş (Atay, 2010: 193), iç güvenirlik ve yapı geçerliği test edilmiştir. Elde edilen bulgular, envanterin güvenirlik düzeyinin, orijinal formunun değerleri ile karşılaştırıldığında yeterli olduğunu göstermiş ve ölçeğin yapı geçerliği kanıtlanmıştır. 16 maddelik ölçeğin; 2 maddesi otorite'yi, 3 maddesi kendine yeterliği, 3 maddesi üstünlüğü, 3 maddesi teşhirciliği, 3 maddesi sömürücülüğü ve 2 maddesi de hak iddia etmeyi ölçmektedir. Her bir soru için 2 önerme sunulmuş ve katılımcılardan, kendilerine uyan önermeyi işaretlemeleri istenmiştir. Narsisistik Kişilik Ölçeği alt boyutlarına ek olarak, toplam puanı hesaplanarak kullanılabilen bir ölçektir. Ölçeğin güvenirliğinin sınanması sonucunda Cronbach alfa katsayısının 0,745 olduğu saptanmıştır

3.3.3. Kısa Semptom Envanteri

Kısa Semptom Envanteri (Brief Symptom Inventory,) genel bir psikopatoloji değerlendirmesi yapacak kısa ancak geçerli ve güvenilir olan ölçeklere duyulan ihtiyaç üzerine Derogotis (1992) tarafından geliştirilmiş Likert tipi kendini değerlendirme türü bir envanterdir. Kısa Semptom Envanteri, SCL-90-R ile yapılan çalışmalar sonucunda ortaya çıkan SCL-90-R' nin kısa formudur. SCL-90-R' nin dokuz faktörüne dağılmış olan 90 madde arasından, her faktörde en yüksek yükü almış toplam 53 madde seçilmiş ve 5-10 dakikada uygulanabilen, benzer yapıda kısa bir ölçek elde edilmiştir. Normal örneklemelerde olduğu gibi çeşitli psikiyatrik ve medikal hastalarda ortaya çıkabilecek

bazı psikolojik semptomları yakalamak amacı ile geliştirilmiş çok boyutlu bir semptom tarama ölçeğidir. KSE, dokuz alt ölçek, ek maddeler ve üç global indeksten oluşmuştur. Alt ölçekler, sırası ile “Somatizasyon”, “Obsesif-Kompulsif Bozukluk”, “Kişilerarası Duyarlılık”, “Depresyon”, “Anksiyete Bozukluğu”, “Hostilite”, “Fobik Anksiyete”, “Paranoid Düşünceler”, “Psikotizm” olarak isimlendirilmiştir. Şahin ve Durak (1994) tarafından yapılan Türkiye uyarlamasında KSE’nin “Anksiyete”, “Depresyon”, “Olumsuz Benlik”, “Somatizasyon” ve “Hostilite” olmak üzere beş faktörden oluştuğu bulunmuştur. Bu alt ölçekteki maddeler aşağıda sıralanmıştır:

Anksiyete” 12, 13, 28, 31, 32, 36, 38, 42, 43, 45, 46, 47 ve 49. maddeler.

Depresyon” 9, 14, 16, 17, 18, 19, 20, 25, 27, 35, 37 ve 39. maddeler.

Olumsuz Benlik” 15, 21, 22, 24, 26, 34, 44, 48, 50, 51, 52 ve 53. maddeler.

Somatizasyon” 2, 5, 7, 8, 11, 23, 29, 30 ve 33 maddeler.

Hostilite” 1, 3, 4, 6, 10, 40 ve 41. maddeler.

Şahin ve Durak (1994) yapılan çalışmalarda KSE’nin güvenilirliği kontrol edilmiştir. Ölçeğin üç ayrı çalışmada iç tutarlığı toplam puanından elde edilen Cronbach Alpha iç tutarlılık katsayıları .96 ve .95; alt ölçekler için elde edilen katsayılar ise .55 ile .86 arasında değişmektedir. Derogatis (1992) Batı’ da yapılan araştırmalarda bu değer .71 ve .85 arasında olduğu belirtmiştir (Savaşır ve Şahin, 1997).

3.3.4. Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeği

Bireylerin sosyal medya bağımlılığını ölçmek amacıyla Ünal (2015) tarafından geliştirilmiştir. Ölçek, 41 maddeden oluşmakta ve “Her zaman”, “Sık sık”, “Bazen”, “Nadiren” ve “Hiçbir zaman” aralığındaki sıklık ifadeleri ile derecelendirilmiştir. 5’li likert tipindeki ölçek, dört faktörlü bir yapı sergilemiş ve tüm faktörler toplam varyansın %59’unu açıklamıştır.

3.4. Araştırmada Kullanılan Veri Analizi Yöntemleri

Araştırmanın veri toplama tekniği çevrimiçi anketler yoluyla yapılacaktır. Araştırmaya toplam 387 kişinin katılımı hedeflenmiştir ve 384 kişinin verileri incelenmiştir. Araştırmada kullanılan anketler, katılımcılara sosyal medya uygulamaları ve e-posta yoluyla iletilmiştir. Katılımcılardan alınacak veriler, SPSS 25.0 paket yazılımına girilmiş, araştırmacı tarafından karşılaştırılmalı ve ilişkisel analiz yöntemleri uygulanmıştır. Araştırmada katılımcılara Sosyodemografik Bilgi Formu, Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeği, Narsisistik Kişilik Envanteri ve Kısa Semptom Envanteri uygulanmıştır. Kullanılması planlanan ve örneklemin sağladığı veriler normal dağılım göstermesi durumunda Bağımsız Örneklem t Testi, Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA), Pearson Korelasyonu ve Doğrusal Regresyon Analizi uygulanmıştır. İlişki saptanan değişkenlerle Çoklu Regresyon Analizi yapılmıştır. Analizlerde anlamlılık değeri 0,05 düzeyinde alınmıştır

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

BULGULAR

Bu bölümde, araştırma değişkenlerine ilişkin istatistiksel bulgular yer almaktadır. Araştırma değişkenlerini ölçmek için, yapılan normallik testi sonucunda, değişkenlerin normal dağılım gösterdiği ve parametrik ölçümler için uygun olduğu bulunmuştur. Araştırma, betimleyici ve karşılaştırmalı çalışma olarak araştırma soru ve hipotezlerine yanıt bulmuştur

4.1. Betimsel Bulgular

Katılımcıların sosyo-demografik özelliklerine ilişkin betimsel bulgular aşağıdaki gibidir:

Tablo 1. Sosyodemografik değişkenlerin betimsel istatistikleri

Değişkenler	Gruplar	N	%
Cinsiyet	Erkek	113	29,2
	Kadın	274	70,8
Yaşanılan yer	Büyükşehir	278	71,8
	İlçe	26	6,7
	Köy/kasaba	11	2,8
	Şehir	72	18,6
Aile ile ilişki	Çok iyi	165	42,6
	İyi	163	42,1
	Kötü	7	1,8
	Orta	52	13,4
Sosyal medya uygulama	Diğer	32	8,3
	Facebook	29	7,5
	Instagram	298	77,0
	Twitter	28	7,2
Paylaşım türü	Diğer	66	17,1
	Fotoğraf	274	70,8
	Söz Grupları	34	8,8
	Video	13	3,4
Sosyal medya kullanım amacı	İletişim	123	31,8
	Blog (internet günlüğü)	32	8,3
	Diğer	83	21,4

	Fotoğraflara bakmak	129	33,3
	Diğer	20	5,2
Foto düzenleme (rötuş)	Evet	203	52,5
	Hayır	184	47,5
	Toplam	387	100,0

Tablo 1’de sosyo-demografik değişkenlerin betimsel istatistikleri incelendiğinde, 387 katılımcının %29,2’si erkek ve %70,8’i kadındır. Yaşanılan yer değişkenine göre büyükşehirde yaşayanlar %71,8, ilçede yaşayanlar %6,7 ve köy ya da kasabada yaşayanlar %2,8 oranındadır. Aileyle ilişkisinin çok iyi olduğunu belirtenler %42,6; iyi olduğunu belirtenler %42,1, orta düzeyde olduğunu belirtenler %13,4 ve kötü olduğunu belirtenler %1,8 oranındadır. Sosyal medya uygulamalarından Facebook kullanmayı tercih edenler %7,3; Instagram kullanmayı tercih edenler %77,0; Twitter kullanmayı tercih edenler %7,2 ve diğer yanıtını verenler %8,3 oranındadır. Sosyal medyada Fotoğraf paylaşanlar %70,8; Söz grupları (ileti) paylaşanlar %8,8; Video paylaşanlar %3,4 ve diğer yanıtını verenler %17,1 oranındadır. Sosyal medyayı iletişim amacıyla kullananlar %31,8; blog (internet günlüğü) amaçlı kullananlar %8,3; Fotoğraflara bakmak için kullananlar %33,3 ve diğer yanıtını verenler %21,4 oranındadır. Sosyal medya üzerinde fotoğraf paylaşmadan önce fotoğraflarını düzenleyen katılımcıların oranı %52,5 olarak bulunmuştur.

Tablo 2. Araştırmada kullanılan ölçeklerin puan ortalamalarına ilişkin betimsel istatistikler

	N	\bar{X}	Ss	Çarpıklık	Çarpıklık _{SH}	Basıklık	Basıklık _{SH}
NKE Toplam	387	4,584	2,9257	,542	,124	-,317	,247
SMBÖ Meşguliyet alt boyutu	387	26,439	9,7459	,362	,124	-,752	,247
SMBÖ Duygu durum alt boyutu	387	10,663	4,8476	,443	,124	-1,055	,247
SMBÖ Tekrarlama alt boyutu	387	8,010	4,0245	1,320	,124	,792	,247
SMBÖ Çatışma alt boyutu	387	19,134	8,9643	1,677	,124	2,250	,247
KSE Anksiyete alt boyutu	387	9,304	9,6778	1,582	,124	2,454	,247
KSE Depresyon alt boyutu	387	11,947	10,373	1,133	,124	,953	,247
KSE Olumsuz benlik alt boyutu	387	8,984	8,9778	1,608	,124	2,852	,247
KSE Somatizasyon alt boyutu	387	5,140	5,7631	1,897	,124	4,417	,247
KSE Hostilite alt boyutu	387	6,925	5,3878	,863	,124	-,001	,247

Tablo 2’de ölçek puan ortalamaları incelendiğinde, NKE, SMBÖ ve KSE alt boyut ve toplam puanlarının ortalamalarının çarpıklık ve basıklık değerlerinin -1,5 ile +1,5 arasında değiştiği görülmüştür. Bu durum, araştırmada kullanılacak analizlerin parametrik olabileceğini göstermektedir (Tabachnick ve Fidell, 2013). Bununla birlikte, SMBÖ çatışma, KSE anksiyete, olumsuz benlik ve somatizasyon alt boyutlarının basıklık

değerinin yaklaşık +3 ve +4'e dayandığı görülmektedir. İlgili literatür incelendiğinde *basıklık değerinin* üst sınırını ± 7 olarak ele alan çalışmaların kabul edilebilir olduğu belirtilmiştir (Bollen, 1998).

4.2. Sosyodemografik Değişkenler Bakımından Sosyal Medya Bağımlılığı, Narsisistik Kişilik Özellikleri ve Psikolojik Belirtiler Puanlarının Karşılaştırılması

Araştırmada, katılımcıların sosyal medya bağımlılığı, narsisistik kişilik özellikleri ve psikolojik belirtiler puanlarının karşılaştırılmasında parametrik analizler kullanılmıştır. İkili grupların karşılaştırılmasında (örn. cinsiyet ve fotoğraf düzenleme) bağımsız örneklem t-testi uygulanmıştır. İki'den fazla grup içeren sosyodemografik değişkenlerin karşılaştırılmasında (örn. sosyal medya kullanım amacı, aile ile ilişkiler) tek yönlü ANOVA uygulanmıştır. Analizlerde anlamlılık değerleri 0,01 ve 0,05 düzeyinde alınmıştır.

Tablo 3. Cinsiyet değişkeni bakımından sosyal medya bağımlılığı, narsisistik kişilik özellikleri ve psikolojik belirtiler puanlarının t-test bulguları

Ölçekler	Cinsiyet	N	\bar{X}	Ss	t	p
NKE Toplam	Erkek	113	4,425	2,789	-,687	,493
	Kadın	274	4,650	2,982		
SMBÖ Meşguliyet alt boyutu	Erkek	113	22,272	7,927	-5,612	<,001**
	Kadın	274	28,158	9,917		
SMBÖ Duygu durum alt boyutu	Erkek	113	9,094	4,336	-4,175	<,001**
	Kadın	274	11,310	4,906		
SMBÖ Tekrarlama alt boyutu	Erkek	113	7,124	3,171	-2,807	,005**
	Kadın	274	8,376	4,279		
SMBÖ Çatışma alt boyutu	Erkek	113	17,420	7,248	-2,431	,016*
	Kadın	274	19,841	9,505		
KSE Anksiyete alt boyutu	Erkek	113	6,102	6,516	-4,272	<,001**
	Kadın	274	10,625	10,44		
KSE Depresyon alt boyutu	Erkek	113	7,883	7,974	-5,107	<,001**
	Kadın	274	13,623	10,789		
KSE Olumsuz benlik alt boyutu	Erkek	113	6,734	6,902	-3,204	,001**
	Kadın	274	9,912	9,563		
KSE Somatizasyon alt boyutu	Erkek	113	3,249	3,522	-4,236	<,001**
	Kadın	274	5,920	6,307		
KSE Hostilite alt boyutu	Erkek	113	6,052	5,063	-2,054	,041*
	Kadın	274	7,285	5,484		

** $p < .01$ * $p < .05$; NKE=Narsisistik Kişilik Envanteri; KSE=Kısa Semptom Envanteri

Tablo 3'te cinsiyet değişkeni bakımından NKE, SMBÖ ve KSE puanlarının farklılaşma durumunu incelemek için yapılan bağımsız örneklem t-testi bulgularına göre, SMBÖ

meşguliyet alt boyutu ($t(385)=-5,612; p<.001$), SMBÖ duygu durum alt boyutu ($t(385)=-4,175; p<.001$), SMBÖ tekrarlama alt boyutu ($t(385)=-2,807; p<.01$), SMBÖ çatışma alt boyutu ($t(385)=-2,431; p<.05$), KSE anksiyete alt boyutu ($t(385)=-4,272; p<.001$), KSE depresyon alt boyutu ($t(385)=-5,107; p<.001$), KSE olumsuz benlik alt boyutu ($t(385)=-3,204; p<.001$), KSE somatizasyon alt boyutu ($t(385)=-4,236; p<.001$) ve KSE hostile alt boyutu ($t(385)=2,054; p<.001$) kadın katılımcılarda erkeklere kıyasla anlamlı düzeyde daha yüksek bulunmuştur.

Tablo 4. Aile ilişkileri değişkeni bakımından sosyal medya bağımlılığı, narsisistik kişilik özellikleri ve psikolojik belirtiler puanlarının Kruskal Wallis testi bulguları

Ölçekler	Aile ilişkisi	N	Sıra \bar{X}	χ^2	sd	p	Anlamlı farklılık
NKE Toplam	Çok iyi	165	187,55				
	Kötü	7	321,07				
	iyi	163	190,05				
	Orta	52	209,73	10,937	3	,012*	2-1
	Toplam	387					
SMBÖ Meşguliyet alt boyutu	Çok iyi	165	162,23				
	Kötü	7	224,50	27,296	3	<,001**	2-1
	iyi	163	208,73				
	Orta	52	244,52				
	Toplam	387					
SMBÖ Duygu durum alt boyutu	Çok iyi	165	160,80				
	Kötü	7	241,14	28,822	3	<,001**	2-1
	iyi	163	210,63				
	Orta	52	240,87				
	Toplam	387					
SMBÖ Tekrarlama alt boyutu	Çok iyi	165	171,33				
	Kötü	7	181,43	15,620	3	,001**	4-1
	iyi	163	205,63				
	Orta	52	231,17				
	Toplam	387					
SMBÖ Çatışma alt boyutu	Çok iyi	165	166,16				
	Kötü	7	240,57	22,928	3	<,001**	2-1
	iyi	163	205,36				
	Orta	52	240,47				
	Toplam	387					
KSE Anksiyete alt boyutu	Çok iyi	165	149,55				
	Kötü	7	215,50	51,048	3	<,001**	3-1
	iyi	163	217,46				
	Orta	52	258,60				
	Toplam	387					
KSE Depresyon alt boyutu	Çok iyi	165	152,95				
	Kötü	7	228,64	44,546	3	<,001**	4-1
	iyi	163	214,09				
	Orta	52	256,63				
	Toplam	387					

Tablo 5. Aile ilişkileri değişkeni bakımından sosyal medya bağımlılığı, narsisistik kişilik özellikleri ve psikolojik belirtiler puanlarının Kruskal Wallis testi bulguları (devamı)

Ölçekler	Aileilişkisi	N	Sıra \bar{X}	χ^2	sd	p	Anlamlı farklılık
KSE Olumsuz benlik alt boyutu	Çok iyi	165	150,51				
	Kötü	7	218,64	47,702	3	<,001**	4-1
	iyi	163	217,95				
	Orta	52	253,61				
	Toplam	387					
KSE Somatizasyon alt boyutu	Çok iyi	165	158,35				
	Kötü	7	180,14				
	iyi	163	217,74	31,410	3	<,001**	4-1
	Orta	52	234,56				
	Toplam	387					
KSE Hostilite alt boyutu	Çok iyi	165	151,99				
	Kötü	7	242,21	43,620	3	<,001**	4-1
	iyi	163	217,63				
	Orta	52	246,75				
	Toplam	387					

** $p < .01$ * $p < .05$; NKE=Narsisistik Kişilik Envanteri; KSE=Kısa Semptom Envanteri

Tablo 4 ve Tablo 5'te katılımcıların aileleriyle ilişkisi değişkeni bakımından NKE, SMBÖ ve KSE alt boyutlarının farklılıklarını incelemek amacıyla Kruskal Wallis Testi yapılmıştır. Bulgulara göre, NKE toplam puan ($\chi^2=10,937$; $p < .01$) ailesiyle ilişkisinin kötü olduğunu belirten katılımcılarda anlamlı düzeyde daha yüksek bulunmuştur. SMBÖ meşguliyet ($\chi^2=27,296$; $p < .01$), SMBÖ duygu durum ($\chi^2=28,822$; $p < .01$) ve SMBÖ çatışma ($\chi^2=22,928$; $p < .01$) alt boyut puanları ailesiyle ilişkisi kötü olanlarda; SMBÖ tekrarlama ($\chi^2=15,620$; $p < .01$) alt boyutu ise ailesiyle ilişkisi orta düzeyde olanlarda anlamlı düzeyde daha yüksek bulunmuştur. KSE alt boyutları incelendiğinde, KSE anksiyete ($\chi^2=51,048$; $p < .01$) alt boyutu ailesiyle iyi düzeyde ilişkileri olanlarda; KSE depresyon ($\chi^2=44,546$; $p < .01$), KSE olumsuz benlik ($\chi^2=47,702$; $p < .01$), KSE somatizasyon ($\chi^2=31,410$; $p < .01$) ve KSE hostilete ($\chi^2=43,620$; $p < .01$) alt boyutları ailesiyle ilişkileri kötü olan katılımcılarda anlamlı düzeyde daha yüksek bulunmuştur.

Tablo 6. Sosyal medya uygulamaları değişkeni bakımından sosyal medya bağımlılığı, narsisistik kişilik özellikleri ve psikolojik belirtiler puanlarının tek yönlü ANOVA bulguları

Ölçekler	Sosyal Medya Uygulama	N	\bar{X}	Ss	F	sd	p	η_p	Post hoc
NKE Toplam	Diğer	32	4,37	3,571					
	Facebook	29	3,37	2,908					
	Instagram	298	4,70	2,889					
	Twitter	28	4,82	2,294	1,928	3/284	,124	,015	
	Toplam	387	4,58	2,925					
SMBÖ Meşguliyet alt boyutu	Diğer	32	21,43	10,096					
	Facebook	29	22,00	7,883					
	Instagram	298	27,51	9,724	6,386	3/284	<,001**	,048	3-1
	Twitter	28	25,35	8,455					
	Toplam	387	26,43	9,745					
SMBÖ Duygu durum alt boyutu	Diğer	32	8,81	5,195					
	Facebook	29	9,34	4,545					
	Instagram	298	11,00	4,800	2,830	3/284	,038*	,022	
	Twitter	28	10,46	4,772					
	Toplam	387	10,66	4,847					
SMBÖ Tekrarlama alt boyutu	Diğer	32	6,53	3,331					
	Facebook	29	6,79	2,554	3,214	3/284	,023*	,025	
	Instagram	298	8,33	4,179					
	Twitter	28	7,46	3,776					
	Toplam	387	8,01	4,024					
SMBÖ Çatışma alt boyutu	Diğer	32	18,25	8,624					
	Facebook	29	16,69	6,118	1,523	3/284	,208	,012	
	Instagram	298	19,63	9,381					
	Twitter	28	17,32	6,554					
	Toplam	387	19,13	8,964					
KSE Anksiyete alt boyutu	Diğer	32	10,21	10,478					
	Facebook	29	5,45	5,402	1,759	3/284	,154	,014	
	Instagram	298	9,62	9,809					
	Twitter	28	8,85	10,294					
	Toplam	387	9,30	9,677					
KSE Depresyon alt boyutu	Diğer	32	12,31	10,998					
	Facebook	29	8,54	7,61					
	Instagram	298	12,37	10,50	1,405	3/284	,241	,011	
	Twitter	28	10,50	10,43					
	Toplam	387	11,94	10,37					
KSE Olumsuz benlik alt boyutu	Diğer	32	8,71	7,578					
	Facebook	29	5,27	5,404	1,842	3/284	,139	,014	
	Instagram	298	9,34	9,312					
	Twitter	28	9,25	9,260					
	Toplam	387	8,98	8,977					
KSE Somatizasyon alt boyutu	Diğer	32	5,90	6,341					
	Facebook	29	3,45	3,593	1,393	3/284	,244	,011	
	Instagram	298	5,31	5,879					
	Twitter	28	4,14	5,461					
	Toplam	387	5,14	5,763					
KSE Hostilite alt boyutu	Diğer	32	7,34	4,876					
	Facebook	29	5,24	4,264	1,608	3/284	,187	,012	
	Instagram	298	7,15	5,546					
	Twitter	28	5,78	5,028					
	Toplam	387	6,92	5,387					

Tablo 6’da tercih edilen sosyal medya uygulamaları değişkenine göre katılımcıların NKE, SMBÖ ve KSE alt boyut/toplam puanlarının karşılaştırılması için tek yönlü ANOVA yapılmıştır. Bulgulara göre, SMBÖ meşguliyet alt boyutu ($F(2/384)=6,386; p<.01$) puanları sosyal medya uygulaması değişkenine göre anlamlı farklılık göstermektedir. Farklılığın kaynağını saptamak amacıyla Post hoc Scheffe testi yapılmıştır. Bulgulara göre, Instagram kullanmayı tercih eden katılımcıların SMBÖ meşguliyet alt boyut puanlarında anlamlı düzeyde daha yüksek bulunmuştur. SMBÖ duygu durum alt boyutu ($F(2/384)=2,830; p<.05$) sosyal medya uygulamaları değişkenine göre anlamlı farklılık göstermektedir. Farklılığın kaynağını saptamak amacıyla Post hoc Scheffe testi yapılmıştır. Bulgulara göre, Instagram kullanmayı tercih eden katılımcıların SMBÖ duygu durum alt boyut puanlarında anlamlı düzeyde daha yüksek bulunmuştur. SMBÖ tekrarlama alt boyutu ($F(2/384)=3,214; p<.05$) sosyal medya uygulamaları değişkenine göre anlamlı farklılık göstermektedir. Farklılığın kaynağını saptamak amacıyla Post hoc Scheffe testi yapılmıştır. Bulgulara göre, Instagram kullanmayı tercih eden katılımcıların SMBÖ tekrarlama alt boyut puanlarında anlamlı düzeyde daha yüksek bulunmuştur.

Tablo 7. Paylaşım türü değişkeni bakımından sosyal medya bağımlılığı, narsisistik kişilik özellikleri ve psikolojik belirtiler puanlarının Kruskal Wallis testi bulguları

Ölçekler	Paylaşım türü	N	Sıra \bar{X}	χ^2	sd	p	Anlamlı farklılık
NKE Toplam	Diğer	66	191,26	9,308	3	,025*	4-3
	Fotoğraf	274	197,38				
	Söz Grupları (ileti)	34	149,68				
	Video	13	252,65				
	Toplam	387					
SMBÖ Meşguliyet alt boyutu	Diğer	66	145,60	15,660	3	,001**	2-1
	Fotoğraf	274	206,13				
	Söz Grupları (ileti)	34	193,09				
	Video	13	186,46				
	Toplam	387					
SMBÖ Duygu durum alt boyutu	Diğer	66	160,43	9,315	3	,025*	3-1
	Fotoğraf	274	197,32				
	Söz Grupları (ileti)	34	225,46				
	Video	13	212,08				
	Toplam	387					
SMBÖ Tekrarlama alt boyutu	Diğer	66	160,44	9,992	3	,019*	3-1
	Fotoğraf	274	199,96				
	Söz Grupları (ileti)	34	220,28				
	Video	13	170,04				
	Toplam	387					

Tablo 8. Paylaşım türü değişkeni bakımından sosyal medya bağımlılığı, narsisistik kişilik özellikleri ve psikolojik belirtiler puanlarının Kruskal Wallis testi bulguları (devamı)

Ölçekler	Paylaşım türü	N	Sıra \bar{X}	χ^2	sd	p	Anlamlı farklılık
SMBÖ Çatışma boyutu	Diğer	66	169,62	4,399	3	,221	
	Fotoğraf	274	197,31				
	Söz Grupları (ileti)	34	210,51				
	Video	13	204,85				
	Toplam	387					
KSE Anksiyete alt boyutu	Diğer	66	173,51	4,055	3	,256	
	Fotoğraf	274	197,59				
	Söz Grupları (ileti)	34	213,41				
	Video	13	171,69				
	Toplam	387					
KSE Depresyon boyutu	Diğer	66	180,55	4,481	3	,214	
	Fotoğraf	274	194,51				
	Söz Grupları (ileti)	34	226,06				
	Video	13	167,69				
	Toplam	387					
KSE Olumsuz benlik boyutu	Diğer	66	182,27	3,465	3	,325	
	Fotoğraf	274	193,78				
	Söz Grupları (ileti)	34	224,28				
	Video	13	179,00				
	Toplam	387					
KSE Somatizasyon alt boyutu	Diğer	66	190,43	5,392	3	,145	
	Fotoğraf	274	195,03				
	Söz Grupları (ileti)	34	216,12				
	Video	13	132,65				
	Toplam	387					
KSE Hostilite alt boyutu	Diğer	66	182,20	2,008	3	,571	
	Fotoğraf	274	193,77				
	Söz Grupları (ileti)	34	209,51				
	Video	13	218,19				
	Toplam	387					

** $p < .01$ * $p < .05$; NKE=Narsisistik Kişilik Envanteri; KSE=Kısa Semptom Envanteri

Tablo 7 ve Tablo 8’de sosyal medyada paylaşım türü değişkenine göre katılımcıların NKE, SMBÖ ve KSE alt boyut/toplam puanlarının karşılaştırılması için Kruskal Wallis testi yapılmıştır. Bulgulara göre, NKE toplam ($\chi^2=9,308$; $p < .05$) paylaşım türüne göre anlamlı farklılık göstermektedir. Farkın kaynağını saptamak amacıyla ikili grup Mann Whitney U testi yapılmıştır. Bulgulara göre, video paylaşımında bulunanların NKE toplam puanları anlamlı düzeyde en yüksek bulunmuştur. SMBÖ meşguliyet alt boyutu ($\chi^2=15,660$; $p < .01$) puanları sosyal medyada paylaşım türü değişkenine göre anlamlı farklılık göstermektedir. Farklılığın kaynağını saptamak amacıyla ikili grup Mann Whitney U testi yapılmıştır. Bulgulara göre, sosyal medyada fotoğraf paylaşan

katılımcıların SMBÖ meşguliyet alt boyut puanlarında anlamlı düzeyde daha yüksek bulunmuştur. SMBÖ duygu durum alt boyutu ($\chi^2=9,315$; $p<.05$) sosyal medyada paylaşım türü değişkenine göre anlamlı farklılık göstermektedir. Farklılığın kaynağını saptamak amacıyla ikili grup Mann Whitney U testi yapılmıştır. Bulgulara göre, ileti paylaşan katılımcıların SMBÖ duygu durum alt boyut puanlarında anlamlı düzeyde daha yüksek bulunmuştur. SMBÖ tekrarlama alt boyutu ($\chi^2=9,922$; $p<.05$) sosyal medyada paylaşım türü göre anlamlı farklılık göstermektedir. Farklılığın kaynağını saptamak amacıyla ikili grup Mann Whitney u testi yapılmıştır. Bulgulara göre, ileti paylaşan katılımcıların SMBÖ duygu durum alt boyut puanlarında anlamlı düzeyde daha yüksek bulunmuştur.

Tablo 9. Sosyal medya kullanım amaçları değişkeni bakımından sosyal medya bağımlılığı, narsisistik kişilik özellikleri ve psikolojik belirtiler puanlarının tek yönlü ANOVA bulguları

Ölçekler	Sosyal medya Kullanım amaçları	N	\bar{X}	ss	F	sd	p	η_p	Post hoc
NKE Toplam	İletişim	123	4,203	2,8514					
	Blog	32	4,813	2,4155					
	Fotoğraflara bakmak	129	4,822	2,8681					
	Diğer	103	4,670	3,2096	1,074	3/383	,360	,008	
	Toplam	387	4,584	2,9257					
SMBÖ Meşguliyet alt boyutu	İletişim	123	25,100	9,1422					
	Blog	32	29,563	9,2351					
	Fotoğraflara bakmak	129	28,658	9,9887	5,992	3/383	<,001**	,045	2-4
	Diğer	103	24,290	9,6040					
	Toplam	387	26,439	9,7459					
SMBÖ Duygu durum alt boyutu	İletişim	123	10,227	4,5313					
	Blog	32	11,063	5,3457	3,034	3/383	,029*	,023	3-4
	Fotoğraflara bakmak	129	11,615	4,9949					
	Diğer	103	9,867	4,7238					
	Toplam	387	10,663	4,8476					
SMBÖ Tekrarlama alt boyutu	İletişim	123	8,236	4,0833					
	Blog	32	7,219	3,7737	,933	3/383	,425	,007	
	Fotoğraflara bakmak	129	8,256	4,0122					
	Diğer	103	7,680	4,0468					
	Toplam	387	8,010	4,0245					
SMBÖ Çatışma alt boyutu	İletişim	123	19,499	8,6025	,728	3/383	,536	,006	
	Blog	32	17,844	8,5123					
	Fotoğraflara bakmak	129	19,723	9,6403					
	Diğer	103	18,362	8,6727					
	Toplam	387	19,134	8,9643					
KSE Anksiyete alt boyutu	İletişim	123	9,647	10,310					
	Blog	32	8,938	10,121	,537	3/383	,657	,004	
	Fotoğraflara bakmak	129	9,838	9,630					
	Diğer	103	8,340	8,846					
	Toplam	387	9,304	9,677					

Tablo 10. Sosyal medya kullanım amaçları değişkeni bakımından sosyal medya bağımlılığı, narsisistik kişilik özellikleri ve psikolojik belirtiler puanlarının tek yönlü ANOVA bulguları (devamı)

Ölçekler	İnternet amaçları	Kullanım	N	\bar{X}	ss	F	sd	p	η_p	Post hoc
KSE Depresyon alt boyutu	İletişim		123	11,974	10,157					
	Blog		32	11,937	10,868	1,127	3/383	,338	,016	
	Fotoğraflara bakmak		129	13,053	10,955					
	Diğer		103	10,534	9,683					
	Toplam		387	11,947	10,373					
KSE Olumsuz benlik alt boyutu	İletişim		123	8,406	9,0769					
	Blog		32	9,063	9,3047	2,046	3/383	,107	,009	
	Fotoğraflara bakmak		129	10,495	9,7727					
	Diğer		103	7,757	7,4498					
	Toplam		387	8,984	8,9778					
KSE Somatizasyon alt boyutu	İletişim		123	5,676	6,1477					
	Blog		32	5,250	5,7023	,827	3/383	,480	,006	
	Fotoğraflara bakmak		129	5,141	5,7983					
	Diğer		103	4,466	5,2540					
	Toplam		387	5,140	5,7631					
KSE Hostilite alt boyutu	İletişim		123	6,593	4,9304					
	Blog		32	7,656	5,2463	1,968	3/383	,118	,015	
	Fotoğraflara bakmak		129	7,689	5,7062					
	Diğer		103	6,136	5,4666					
	Toplam		387	6,925	5,3878					

** $p < .01$ * $p < .05$; NKE=Narsisistik Kişilik Envanteri; KSE=Kısa Semptom Envanteri

Tablo 9 ve Tablo 10’da sosyal medya kullanım amacı değişkenine göre katılımcıların NKE, SMBÖ ve KSE alt boyut/toplam puanlarının karşılaştırılması için tek yönlü ANOVA yapılmıştır. Bulgulara göre, SMBÖ meşguliyet alt boyutu ($F(3/383)=5,992$; $p < .01$) puanları sosyal medya kullanım amacı değişkenine göre anlamlı farklılık göstermektedir. Farklılığın kaynağını saptamak amacıyla Post hoc Scheffe testi yapılmıştır. Bulgulara göre, blog amacıyla sosyal medya kullanan katılımcıların SMBÖ meşguliyet alt boyut puanlarında anlamlı düzeyde daha yüksek bulunmuştur. SMBÖ duygu durum alt boyutu ($F(2/383)=3,034$; $p < .05$) sosyal medya kullanım amacı değişkenine göre anlamlı farklılık göstermektedir. Farklılığın kaynağını saptamak amacıyla Post hoc Scheffe testi yapılmıştır. Bulgulara göre, fotoğraflara bakan veya fotoğraf paylaşan katılımcıların SMBÖ duygu durum alt boyut puanlarında anlamlı düzeyde daha yüksek bulunmuştur.

Tablo 11. Foto düzenleme değişkeni bakımından sosyal medya bağımlılığı, narsisistik kişilik özellikleri ve psikolojik belirtiler puanlarının t-test bulguları

Ölçekler	Foto düzenleme	N	\bar{X}	Ss	t	p
NKE Toplam	Evet	203	4,724	3,0577	,990	,323
	Hayır	184	4,429	2,7729		
SMBÖ Meşguliyet alt boyutu	Evet	203	29,663	9,9494	7,282	<,001**
	Hayır	184	22,882	8,1745		
SMBÖ Duygu durum alt boyutu	Evet	203	11,934	4,9843	5,629	<,001**
	Hayır	184	9,261	4,2867		
SMBÖ Tekrarlama alt boyutu	Evet	203	8,636	4,2700	3,249	,001**
	Hayır	184	7,321	3,6230		
SMBÖ Çatışma alt boyutu	Evet	203	20,436	9,9061	3,033	,003**
	Hayır	184	17,698	7,5646		
KSE Anksiyete alt boyutu	Evet	203	11,582	10,4810	5,013	<,001**
	Hayır	184	6,791	8,0121		
KSE Depresyon alt boyutu	Evet	203	14,2653	10,84049	4,743	<,001**
	Hayır	184	9,3906	9,20535		
KSE Olumsuz benlik alt boyutu	Evet	203	10,881	9,5807	4,472	<,001**
	Hayır	184	6,891	7,7649		
KSE Somatizasyon alt boyutu	Evet	203	6,153	5,9836	3,689	<,001**
	Hayır	184	4,023	5,3052		
KSE Hostilite alt boyutu	Evet	203	8,010	5,6455	4,252	<,001**
	Hayır	184	5,728	4,8272		

** $p < .01$ * $p < .05$; NKE=Narsisistik Kişilik Envanteri; KSE=Kısa Semptom Envanteri

Tablo 11’de sosyal medyada fotoğraf yüklemeye önce fotoğrafları rötuşlama değişkeni bakımından NKE, SMBÖ ve KSE puanlarının farklılaşma durumunu incelemek için yapılan bağımsız örneklem t-testi bulgularına göre, SMBÖ meşguliyet alt boyutu ($t(385)=7,282$; $p < .001$), SMBÖ duygu durum alt boyutu ($t(385)=5,629$; $p < .001$), SMBÖ tekrarlama alt boyutu ($t(385)=3,249$; $p < .01$), SMBÖ çatışma alt boyutu ($t(385)=3,033$; $p < .05$), KSE anksiyete alt boyutu ($t(385)=5,013$; $p < .001$), KSE depresyon alt boyutu ($t(385)=4,743$; $p < .001$), KSE olumsuz benlik alt boyutu ($t(385)=4,472$; $p < .001$), KSE somatizasyon alt boyutu ($t(385)=3,689$; $p < .001$) ve KSE hostilite alt boyutu ($t(385)=4,252$; $p < .001$) fotoğraflarını rötuşlayanlarda anlamlı düzeyde daha yüksek bulunmuştur.

4.3. Korelasyon ve Regresyon Bulguları

Araştırmada katılımcıların yaş, problemleri sosyal medya kullanımı, narsisizm ve psikolojik belirti düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi için parametrik ölçümlerden Pearson Korelasyonu ve hiyerarşik regresyon analizi uygulanmıştır. Anlamlılık değeri 0,01 ve 0,05 düzeyinde alınmıştır. Analize ilişkin bulgular aşağıdaki gibidir:

Tablo 12. Sosyal medya bağımlılığı narsisistik kişilik özellikleri ve psikolojik belirtiler alt boyut puanlarının Pearson Korelasyonu bulguları

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1. NKE Toplam	1									
2. SMBÖ Meşguliyet alt boyutu	,118*	1								
3. SMBÖ Duygu durum alt boyutu	,123*	,761**	1							
4. SMBÖ Tekrarlama alt boyutu	,047	,641**	,572**	1						
5. SMBÖ Çatışma alt boyutu	,117*	,622**	,540**	,702**	1					
6. KSE Anksiyete alt boyutu	,147**	,501**	,490**	,409**	,395**	1				
7. KSE Depresyon alt boyutu	,152**	,504**	,525**	,396**	,358**	,880**	1			
8. KSE Olumsuz benlik alt boyutu	,111*	,501**	,515**	,451**	,410**	,867**	,881**	1		
9. KSE Somatizasyon alt boyutu	,112*	,320**	,338**	,336**	,343**	,793**	,755**	,713**	1	
10. KSE Hostilite alt boyutu	,314**	,424**	,440**	,295**	,275**	,741**	,753**	,711**	,621**	1

** $p < .01$ * $p < .05$; NKE=Narsisistik Kişilik Envanteri; KSE=Kısa Semptom Envanteri

Tablo 12'deki korelasyon bulgularına göre SMBÖ meşguliyet alt boyutu ile NKE toplam ($r = .118$; $p < .05$), KSE anksiyete ($r = .501$; $p < .01$), KSE depresyon ($r = .504$; $p < .01$), KSE olumsuz benlik ($r = .501$; $p < .01$), KSE somatizasyon ($r = .320$; $p < .01$) ve KSE hostilete ($r = .424$; $p < .01$) pozitif yönlü ve anlamlı ilişkili bulunmuştur.

SMBÖ duygu durum alt boyutu ile NKE toplam ($r = .123$; $p < .05$), KSE anksiyete ($r = .490$; $p < .01$), KSE depresyon ($r = .525$; $p < .01$), KSE olumsuz benlik ($r = .515$; $p < .01$), KSE somatizasyon ($r = .338$; $p < .01$) ve KSE hostilete ($r = .440$; $p < .01$) pozitif yönlü ve anlamlı ilişkili bulunmuştur.

SMBÖ tekrarlar alt boyutu ile KSE anksiyete ($r = .409$; $p < .01$), KSE depresyon ($r = .396$; $p < .01$), KSE olumsuz benlik ($r = .451$; $p < .01$), KSE somatizasyon ($r = .336$; $p < .01$) ve KSE hostilete ($r = .295$; $p < .01$) pozitif yönlü ve anlamlı ilişkili bulunmuştur.

SMBÖ çatışma alt boyutu ile NKE toplam ($r=,117$; $p<.05$), KSE anksiyete ($r=,395$; $p<.01$), KSE depresyon ($r=,358$; $p<.01$), KSE olumsuz benlik ($r=,410$; $p<.01$), KSE somatizasyon ($r=,343$; $p<.01$) ve KSE hostilete ($r=,275$; $p<.01$) pozitif yönlü ve anlamlı ilişkili bulunmuştur.

Tablo 13. SBMÖ Meşguliyet alt boyutunun yordayıcılarını incelemeye yönelik çoklu regresyon analizi bulguları

Model	B	SH	β	t	p
(Sabit)	20,390	,878		23,210	<,001
NKE Toplam	,109	,153	,033	,715	,475
1 KSE Anksiyete alt boyutu	,313	,110	,310	2,844	,005**
KSE Depresyon alt boyutu	,218	,103	,232	2,126	,034*
KSE Olumsuz benlik alt boyutu	,190	,109	,175	1,754	,080
KSE Somatizasyon alt boyutu	-,435	,122	-,258	-3,583	<,001**
KSE Hostilite alt boyutu	,081	,128	,045	,629	,530

Bağımlı değişken: SMBÖ Meşguliyet alt boyutu** $p<.01$ * $p<.05$; NKE=Narsisistik Kişilik Envanteri; KSE=Kısa Semptom Envanteri

Tablo 13'te SMBÖ meşguliyet alt boyutunun NKE ve KSE alt boyutları tarafından yordanmasına ilişkin çoklu regresyon analizi bulguları verilmiştir. Oluşturulan modelin istatistiksel olarak anlamlı olduğu saptanmıştır ($F(6/380)=27,25$; $p<.01$). Bulgulara göre, KSE anksiyete ($\beta=,31$; $p<.01$), KSE depresyon ($\beta=,23$; $p<.05$) ve KSE somatizasyon ($\beta=-,25$; $p<.01$) alt boyutu puanları SMBÖ meşguliyet alt boyutu puanlarını anlamlı düzeyde yordamaktadır. Modelin açıklayıcılık oranı %29 olarak bulunmuştur ($R^2=,29$). Bulgulara göre, KSE anksiyete ve depresyon puanlarının artışı ve KSE somatizasyon alt boyut puanlarının düşüşü SMBÖ meşguliyet alt boyutu puanlarının artışını anlamlı düzeyde yordamaktadır.

Tablo 14. SBMÖ Duygu durum alt boyutunun yordayıcılarını incelemeye yönelik çoklu regresyon analizi bulguları

Model	B	SH	β	t	p
1 (Sabit)	7,439	,435		17,100	<,001
NKE Toplam	,056	,076	,034	,741	,459
KSE Anksiyete alt boyutu	,066	,054	,131	1,207	,228
KSE Depresyon alt boyutu	,150	,051	,321	2,954	,003**
KSE Olumsuz benlik alt boyutu	,116	,054	,214	2,148	,032*
KSE Somatizasyon alt boyutu	-,173	,060	-,206	-2,881	,004**
KSE Hostilite alt boyutu	,060	,064	,067	,943	,346

Bağımlı değişken: SMBÖ Duygu durum alt boyutu ** $p<.01$ * $p<.05$; NKE=Narsisistik Kişilik Envanteri; KSE=Kısa Semptom Envanteri

Tablo 14'te SMBÖ duygu durum alt boyutunun NKE ve KSE alt boyutları tarafından yordanmasına ilişkin çoklu regresyon analizi bulguları verilmiştir. Oluşturulan modelin istatistiksel olarak anlamlı olduğu saptanmıştır ($F(6/380)=28,06$; $p<.01$). Bulgulara göre, KSE anksiyete ($\beta=,32$; $p<.01$), KSE depresyon ($\beta=,21$; $p<.05$) ve KSE somatizasyon ($\beta=-,21$; $p<.01$) alt boyutu puanları SMBÖ meşguliyet alt boyutu puanlarını anlamlı düzeyde yordamaktadır. Modelin açıklayıcılık oranı %29,6 olarak bulunmuştur ($R^2=,296$). Bulgulara göre, KSE anksiyete ve depresyon puanlarının artışı ve KSE somatizasyon alt boyut puanlarının düşüşü SMBÖ duygu durum alt boyutu puanlarının artışı anlamlı düzeyde yordamaktadır.

Tablo 15. SBMÖ Tekrarlama alt boyutunun yordayıcılarını incelemeye yönelik çoklu regresyon analizi bulguları

Model		B	SH	β	t	p
1	(Sabit)	6,348	,308		20,636	<,001
	KSE Anksiyete alt boyutu	,047	,048	,114	,983	,326
	KSE Depresyon alt boyutu	-,012	,045	-,030	-,261	,795
	KSE Olumsuz benlik alt boyutu	,190	,047	,423	3,992	<,001**
	KSE Somatizasyon alt boyutu	,010	,053	,015	,191	,849
	KSE Hostilite alt boyutu	-,057	,054	-,076	-1,062	,289

Bağımlı değişken: Tekrarlama** $p<.01$ * $p<.05$; NKE=Narsisistik Kişilik Envanteri; KSE=Kısa Semptom Envanteri

Tablo 15'te SMBÖ tekrarlama alt boyutunun KSE alt boyutları tarafından yordanmasına ilişkin çoklu regresyon analizi bulguları verilmiştir. Oluşturulan modelin istatistiksel olarak anlamlı olduğu saptanmıştır ($F(5/381)=20,01$; $p<.01$). Bulgulara göre, KSE olumsuz benlik($\beta=.42$; $p<.01$) alt boyutu SMBÖ tekrarlama boyutunu anlamlı düzeyde yordamaktadır. Modelin açıklayıcılık oranı %19,8 olarak bulunmuştur ($R^2=.198$). Bulgulara göre, KSE olumsuz benlik puanlarının artışı SMBÖ tekrarlama alt boyutu puanlarının artışını anlamlı düzeyde yordamaktadır.

Tablo 16. SBMÖ Çatışma alt boyutunun yordayıcılarını incelemeye yönelik çoklu regresyon analizi bulguları

Model		B	SH	β	t	p
1	(Sabit)	14,825	,870		17,038	<,001
	NKE Toplam	,286	,151	,093	1,893	,059
	KSE Anksiyete alt boyutu	,177	,109	,191	1,629	,104
	KSE Depresyon alt boyutu	-,107	,102	-,124	-1,054	,292
	KSE Olumsuz benlik alt boyutu	,362	,108	,363	3,369	<,001**
	KSE Somatizasyon alt boyutu	,135	,120	,087	1,120	,263
	KSE Hostilite alt boyutu	-,191	,127	-,115	-1,502	,134

Bağımlı değişken: Çatışma Alt Boyutu ** $p < .01$ * $p < .05$; NKE=Narsisistik Kişilik Envanteri;
KSE=Kısa Semptom Envanteri

Tablo 16’da SMBÖ çatışma alt boyutunun NKE toplam ve KSE alt boyutları tarafından yordanmasına ilişkin çoklu regresyon analizi bulguları verilmiştir. Oluşturulan modelin istatistiksel olarak anlamlı olduğu saptanmıştır ($F(6/380)=14,78; p < .01$). Bulgulara göre, KSE olumsuz benlik($\beta=.36; p < .01$) alt boyutu SMBÖ tekrarlama boyutunu anlamlı düzeyde yordamaktadır. Modelin açıklayıcılık oranı %17,6 olarak bulunmuştur ($R^2=.176$). Bulgulara göre, KSE olumsuz benlik puanlarının artışı SMBÖ çatışma alt boyutu puanlarının artışı anlamlı düzeyde yordamaktadır.

TARTIŞMA

Bu araştırmada, genç erişkinlerin sosyal medya bağımlılığı, narsisistik kişilik özellikleri ve psikolojik belirtileri arasındaki ilişki incelenmiştir. Araştırmada verileri geçerli olan 387 genç erişkin katılımcının narsisistik eğilimlerinin incelenmesi için Narsisistik Kişilik Envanteri (NKE), problemlili sosyal medya kullanımı için Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeği (SMBÖ) ve psikolojik belirtiler için Kısa Semptom Envanteri (KSE) uygulanmıştır. Katılımcıların kişisel değişkenler olarak cinsiyeti, aile ile ilişkilerinin durumu, sosyal medya uygulama tercihi, sosyal medya kullanım amacı, sosyal medyada paylaşım türü ve sosyal medyada fotoğraf paylaşmadan önce fotoğrafları rötuşlama durumu değişkenleri incelenmiştir.

İlk olarak, katılımcıların cinsiyetine göre narsisistik eğilimler, problemlili sosyal medya kullanımı ve psikolojik belirtiler alt boyutlarındaki farklılıklar incelenmiştir. Kadın ve erkeklerin narsisistik kişilik özellikleri toplam puanlarında anlamlı farklılık saptanmamıştır. Kadınların SMBÖ meşguliyet, duygu durum, tekrarlama ve çatışma alt boyut puanları erkek katılımcılara kıyasla anlamlı düzeyde daha yüksek bulunmuştur. Kadınların KSE anksiyete, depresyon, olumsuz benlik, somatizasyon ve hostilite alt boyut puanları erkeklere kıyasla anlamlı düzeyde daha yüksek bulunmuştur.

Psikolojik belirtilerdeki cinsiyet farklılıklarına ilişkin daha önce yapılan araştırmaların, kadınların bildirdiği psikolojik belirti sıklığının erkeklere kıyasla daha fazla olduğunu göstermiştir. Örneğin, Kawai ve meslektaşları (2020), ruhsal bozuklukların cinsiyet farklılıklarının içe atma ve dışa vurma açısından cinsiyet farklılıklarıyla ilişkili olduğunu göstermiştir. Kadınların içe atma ve erkeklerin dışa vurma davranışlarıyla ilişkili olabilecek ruhsal belirtilerinin olduğunu ve bunun çocukluk ve ergenlik döneminden beri gözlemlendiğini ileri sürmüştür. Bu durum, kadınların depresyon, anksiyete, olumsuz benlik ve somatizasyon puanlarındaki farklılığını açıklayabilecek bir farklılık olabileceği düşünülebilir. Diğer bir araştırmada da Boyd ve meslektaşları (2015), Avrupa’da kadınların ruhsal belirtiler açısından erkeklerden daha yüksek puanlar aldığını ileri sürmüştür. Seedat ve meslektaşları (2009), Dünya Sağlık Örgütü’nün anketi üzerinden elde ettikleri veriler doğrultusunda, kadınların duygu durum ve anksiyete bozuklukları belirtilerinin erkeklere kıyasla daha yüksek olduğunu bulmuşlardır. Bu doğrultuda, araştırma bulgularının daha önce yapılan araştırmalarla uyumlu olduğu görülmektedir.

Sosyal medya son zamanlarda insanların günlük aktivitelerinin bir parçası haline gelmiştir ve birçoğu her gün saatlerce Messenger, Instagram, Facebook ve diğer popüler sosyal medyada vakit geçirmektedir. Bu nedenle, birçok araştırmacı ve bilim insanı, sosyal medyanın ve uygulamaların insanların hayatlarının çeşitli yönleri üzerindeki etkisini araştırmaktadır. Ayrıca 2019 yılında dünya genelinde sosyal medya kullanıcılarının sayısı bir önceki yıla göre %9 artarak 3.484 milyara ulaşmıştır. Günümüzde de kullanıcı sayıları giderek artmaktadır. Öte yandan, sosyal medya uygulamalarının ve sosyal medya kullanım amaçlarının cinsiyete göre farklılık gösterdiği görülmektedir. Örneğin, Twitter kullanıcılarının sadece %38'inin erkek olduğu ancak %61'inin Snapchat kullandığı tespit edilmiştir. Buna karşılık, kadınların LinkedIn ve Facebook kullanma olasılıkları daha yüksek bulunmuştur. Sosyal medyanın artık birçok insanın hayatının önemli bir parçası haline geldiği bilinmektedir. Sosyal medyanın birçok olumlu ve eğlenceli faydası vardır, ancak aynı zamanda ruh sağlığı sorunlarına da yol açabilmektedir. Önceki araştırmalar, yaşın bir etkisi olmadığını, ancak cinsiyetin ruhsal belirtiler bakımından farklılık gösteren bir unsur olduğu ileri sürülmektedir. Yapılan araştırmalarda, kadınların ruh sağlığı sorunu olasılıkları erkeklere göre çok daha fazla bulunmuştur (Huang, 2022).

Ailesiyle ilişkilerinin kötü olduğunu belirten katılımcıların narsisistik kişilik özellikleri puanları ailesiyle ilişkileri iyi ya da çok iyi olanlara kıyasla daha yüksek bulunmuştur. Ailesiyle ilişkilerinin kötü olduğunu belirten katılımcıların SMBÖ meşguliyet, duygu durum, tekrarlama ve çatışma alt boyut puanları ailesiyle ilişkilerinin iyi ya da çok iyi olduğunu belirten katılımcılara kıyasla anlamlı düzeyde daha yüksek bulunmuştur. Ailesiyle ilişkilerinin kötü olduğunu belirten katılımcıların KSE anksiyete, depresyon, olumsuz benlik ve hostilite alt boyut puanları ailesiyle ilişkileri iyi ya da çok iyi olduğunu belirten katılımcılara kıyasla anlamlı düzeyde daha yüksek bulunmuştur. KSE somatizasyon alt boyutu puanları ailesiyle ilişkisinin iyi olduğunu belirten katılımcılarda anlamlı düzeyde daha yüksek bulunmuştur. Araştırmalar, güçlü aile ilişkilerinin pandemi sırasında öğrencilerin ruh sağlığı sorunlarını azaltabileceğini göstermektedir. Araştırmalar, iyi aile ilişkilerinin kişilerde depresyon olasılığını azalttığını belgelemiştir (Chen ve ark., 2020; ul Haq ve ark., 2018; Wu ve ark., 2020; Zhai ve ark., 2016). Özellikle COVID 19 pandemisinde ruh sağlığı için iyi aile ilişkilerini sürdürmek önemlidir, çünkü birçok kişi sosyal izolasyon ve mesafe önlemlerine uymak için evde aileleriyle daha fazla zaman geçirmek zorunda kalmıştır (Chen ve ark., 2020;

Wu ve ark., 2020). Bu belirsiz ve stresli dönemde bu şekilde hapsedilmek, öğrenciler evlerindekiyle iyi ilişkiler kuramazlarsa, aile ilişkilerini zorlayabilir. Öte yandan, ebeveynleri, kardeşleri ve diğer aile üyeleri ile iyi ilişkiler geliştirebilen öğrenciler, stresli durumla daha iyi başa çıkabilir ve bu nedenle sosyal izolasyonda ruh sağlıklarını koruyabilirler (Wu ve ark., 2020).

Sosyal medya uygulamalarından Instagram'ı çoğunlukla kullandığını belirten katılımcıların SMBÖ meşguliyet, duygu durum ve çatışma alt boyutlarından anlamlı düzeyde daha yüksek puanlar aldıkları görülmüştür. Sosyal medya uygulamaları değişkeni bakımından katılımcıların KSE alt boyutlarında ve NKE puanında anlamlı farklılık bulunmamaktadır. Video paylaşımı yaptığını belirten katılımcıların narsisistik kişilik özellikleri puanları fotoğraf, ileti ve diğer türde paylaşım yapanlara kıyasla anlamlı düzeyde daha yüksek bulunmuştur. Fotoğraf paylaşımını yapmayı tercih eden katılımcıların SMBÖ meşguliyet alt boyutu puanları anlamlı düzeyde en yüksek bulunmuştur. Söz grupları (ileti) paylaşımı yaptığını belirten katılımcıların SMBÖ duygu durum ve tekrarlama alt boyut puanları anlamlı düzeyde en yüksek bulunmuştur. Blog yazma amaçlı internet kullandığını belirten katılımcıların SMBÖ meşguliyet alt boyut puanları anlamlı düzeyde en yüksek bulunmuştur. Fotoğraflara bakmak amacıyla interneti kullandığını belirten katılımcıların SMBÖ duygu durum alt boyutu puanları anlamlı düzeyde en yüksek bulunmuştur. Sosyal medyada fotoğraf paylaşmadan önce fotoğraflarını rötuşlayan katılımcıların SMBÖ meşguliyet, duygu durum, tekrarlama ve çatışma alt boyut puanları anlamlı düzeyde daha yüksek bulunmuştur. Sosyal medyada fotoğraf paylaşmadan önce fotoğraflarını rötuşlayan katılımcıların KSE anksiyete, depresyon, olumsuz benlik, somatizasyon ve hostilite alt boyut puanları anlamlı düzeyde daha yüksek bulunmuştur. Fotoğraflarını düzenleyen ve günlük ileti paylaşan bireylerin Sosyal medya uygulamalarında daha fazla zaman geçirmesi beklenen bir durumdur. Bu doğrultuda, Sosyal medya bağımlılığının, daha fazla zaman geçirmeleriyle bağlantılı olabilecek aktivitelerle ilişkisi olması beklenen bir durumdur. Bu konuya ilişkin daha önce yapılan araştırmalarda da, fotoğraf paylaşımına izin veren uygulamalarının kişilerin kendilerini göstermek istedikleri şekilde yansıtılmalarına olanak tanıyacak düzenleme eklentileri içerdiği bilinmektedir (Livingston ve diğerleri, 2020). Öte yandan, kişilerin ileti ve fotoğraf paylaşması başkalarıyla kendisini karşılaştırması ve rekabet durumundan kaynaklı olarak bireylerin hem başkalarını takip etmek hem de kendiyile ilgili paylaşım yapma sıklığını arttıracak yönelimler olabileceği düşünülmektedir, çünkü sosyal

kıskançlık, çevrimiçi sosyal medyanın ortak bir özelliğidir. Bu tür davranış, kişiler çevrimiçi sosyal toplulukta yetersiz veya mağlup hissettiklerinden depresyona sürüklenebilir ve bu sebeple Sosyal medya kullanımı sıklığı artarak bir döngü içerisine girebilirler (Griffiths ve ark., 2014; Kırcaburun ve ark., 2018).

Instagram, kullanıcılarının görüntüleri manipüle etmesine olanak tanımaktadır ve bu da kadınların dijital olarak değiştirilmiş bir görüntüyü idealleştirmesine neden olmaktadır (Livingston ve diğerleri, 2020). Livingston ve ark. (2020), sosyal medyanın olumsuz ruh halleri, beden memnuniyetsizlikleri ve görünüm karşılaştırmaları üzerindeki etkisini incelemek için 18-25 yaşları arasındaki 201 lisans öğrencisi psikoloji öğrencisi üzerinde laboratuvar tabanlı bir deneysel tasarım kullanmıştır. Tahmin edildiği gibi, zayıf ve çekici kadınların idealize edilmiş Instagram resimlerini izlemek, katılımcıların olumsuz tutumlarının ve vücut memnuniyetsizliğinin artmasına neden oldu. Ayrıca, dijital olarak değiştirilmiş resimleri içeren bu görüntüler, katılımcıların içselleştirmeye ve kendilerini gösterilen mükemmel modelle karşılaştırmaya devam ettiklerini göstermiştir (Livingston ve diğerleri, 2020). Birçok çalışma, sosyal medya ve medyanın kadınların beden memnuniyetsizliği ve ruh hali üzerindeki etkisini belirtmiştir (Lev-Ari, 2019; Livingston ve diğerleri, 2020; Tiggemann ve diğerleri, 2017).

İnternet, milyonlarca insanın günlük yaşamının entegre bir parçasıdır ve yetişkinlerin %90'ı çevrimiçi olarak bağlanmaktadır. Öte yandan, sosyal medya platformlarının aşırı ve uyumsuz kullanımına genellikle “sosyal medya bağımlılığı” veya “sosyal ağ bağımlılığı” adını almıştır, ancak problemlili sosyal medya kullanımının “bağımlılık” olarak adlandırılıp adlandırılmaması gerektiği konusunda bilim adamları arasında hala tartışmalar söz konusudur. Sosyal medyayı aşırı kullanan bireyler, belirginlik, tolerans, duygudurum değişikliği, çatışma, geri çekilme ve nüksetme gibi madde kullanımı ve davranışsal bağımlılık bozukluklarında görülen benzer belirtiler gösterebilmektedir. Bu problemlili sosyal medya kullanımının etkileri iş kaybı, düşük akademik performans, psikolojik sıkıntı, günlük işlevsellikte bozulma şeklinde kendisini gösterebilmektedir.

Amerikan Psikiyatri Birliği'nin (APA) Ruhsal Bozuklukların Tanısal ve İstatistiksel El Kitabı, Beşinci Baskı (DSM-V) veya Dünya Sağlık Örgütü'nün (WHO) Uluslararası Hastalık Sınıflandırması, 11. sürüm (ICD-11) problemlili sosyal medya kullanımı tanısı için kriter belirlememiştir. Bu nedenle, problemlili sosyal medya

kullanımının belirtileri ve teşhisi hakkındaki bilgilerin çevrimiçi ortamda büyük ölçüde değişebileceği düşünülmektedir. Madde kötüye kullanımı bozuklukları hakkında web tabanlı bilgiler üzerinde mevcut analizler olmasına rağmen, problemli sosyal medya kullanımı hakkında mevcut çevrimiçi bilgilerin resmi bir değerlendirmesi henüz yoktur. Son yıllarda problemli sosyal medya kullanımına ilişkin yaygınlık ve endişe göz önüne alındığında, problemi detaylıca ele almak önem arz etmektedir.

Araştırma değişkenleri arasındaki ilişkiye yönelik bulgular incelendiğinde, NKE toplam puanı SMBÖ meşguliyet, duygu durum ve çatışma alt boyutlarıyla pozitif yönlü ve anlamlı ilişkili bulunmuştur. NKE toplam puanı KSE anksiyete, depresyon, olumsuz benlik, somatizasyon ve hostilite alt boyutları arasında pozitif yönlü ve anlamlı ilişki bulunmuştur. SMBÖ meşguliyet, duygu durum, tekrarlama ve çatışma alt boyutları KSE depresyon, anksiyete, olumsuz benlik, somatizasyon ve hostilite alt boyutlarıyla pozitif yönlü ve anlamlı ilişkili bulunmuştur.

Araştırmada, katılımcıların problemli sosyal medya kullanımına etki eden faktörlerin incelenmesi amacıyla yapılan incelemelerde narsisistik eğilimler ve psikolojik belirtilerin yordayıcılığı incelenmiştir. Bulgulara göre, SMBÖ meşguliyet alt boyutu KSE anksiyete, depresyon ve somatizasyon alt boyutları tarafından anlamlı düzeyde yordanmaktadır. KSE anksiyete ve depresyon alt boyut puanlarının yükselişi ve KSE somatizasyon alt boyut puanlarının düşüşü SMBÖ meşguliyet alt boyut puanlarının artışını anlamlı düzeyde ve %29 oranında açıklamaktadır. SMBÖ duygu durum alt boyutu KSE anksiyete, depresyon ve somatizasyon alt boyutları tarafından anlamlı düzeyde yordanmaktadır. KSE anksiyete ve depresyon alt boyut puanlarının yükselişi ve KSE somatizasyon alt boyut puanlarının düşüşü SMBÖ duygu durum alt boyut puanlarının artışını anlamlı düzeyde ve %29.6 oranında açıklamaktadır. SMBÖ tekrarlama alt boyutu KSE anksiyete, depresyon ve somatizasyon alt boyutları tarafından anlamlı düzeyde yordanmaktadır. KSE olumsuz benlik alt boyut puanlarının yükselişi SMBÖ meşguliyet alt boyut puanlarının artışını anlamlı düzeyde ve %20.8 oranında açıklamaktadır. SMBÖ çatışma alt boyutu KSE somatizasyon alt boyutu tarafından anlamlı düzeyde yordanmaktadır. KSE olumsuz benlik alt boyut puanlarının yükselişi SMBÖ çatışma alt boyut puanlarının artışını anlamlı düzeyde ve %18.9 oranında açıklamaktadır. Araştırmada elde edilen bulgular, bireylerin narsisistik eğilimlerinin problemli sosyal medyayı yordamadığını, ancak psikolojik belirtilerden depresyon, anksiyete, olumsuz benlik ve somatizasyon alt boyutlarının problemli sosyal medya kullanımını yordayan

değişkenler olduğunu göstermektedir. Psikolojik belirtiler tarafından en fazla yordanan problemlili sosyal medya kullanımı alt boyutlarının meşguliyet ve duygu durum alt boyutları olduğu görülmektedir. Meşguliyet ve duygu durum, problemlili sosyal medya kullanımına ilişkin ölçütleri içeren alt boyutlar olmak üzere, kişilerin sosyal medya ile aşırı zaman geçirmesi ve zihinsel meşguliyeti meşguliyet alt boyutunu, sosyal medya kullanımı sırasında veya mahrum kaldığında duygu durum değişimleri duygu durum alt boyutu tarafından ölçülmektedir. Bu doğrultuda, depresyon ve anksiyete gibi olumsuz duyguların kişilerin bu duygudan kurtulmak amacıyla farklı ve dikkat dağıtıcı olduğunu düşündüğünü faaliyetlere yönelme ihtimalini kuvvetlendirebilir. Öte yandan, problemlili sosyal medya kullanımının da olumsuz duyguları tetikleme durumu da söz konusu olabilir. Bununla birlikte, araştırmada yordayıcı değişkenler olarak depresyon, anksiyete ve somatizasyon alt boyutlarının meşguliyet ve duygu durum alt boyutlarını yordaması, problemlili sosyal medya kullanımına etki edebilecek olumsuz duyguların olabileceğini göstermiştir. İlgili literatür, problemlili sosyal medya kullanımı ve ruhsal belirtiler arasındaki bağlantıyı ortaya koymaktadır. Örneğin COVID 19 Pandemi döneminde sosyal medyanın genç erişkinler olan üniversite öğrencilerinin sosyal yaşamı için giderek daha önemli hale gelmesi nedeniyle öğrenciler, ruh sağlıklarına zararlı olabilecek sosyal medya bağımlılığı konusunda daha büyük risk altındadır. Gao ve ark. (2020), sosyal medyanın aşırı kullanımının ruh sağlığına zarar verdiğini de öne sürmüştür. Önceki çalışmalar, sosyal medya kullanımının ruh sağlığı ile ilişkisinin olduğunu ileri sürmüştür (Ellison vd., 2007). Öte yandan, salgın sırasında çevrimiçi sosyal medya, çoğu kişinin arkadaşları ve aileleri ile bağlantı kurmak, gruplarında görüşlerini ifade etmek ve bilgi edinmek ve paylaşmak için kullandığı önemli bir araç olmuştur. Durumun belirsizliği, geleceklerinin belirsizliği ve COVID-19 ile ilgili olumsuz haberlerin yoğunluğu kişilerin ruh sağlığına zarar vererek olumsuz duygulara neden olabilmektedir. Salgın sırasında sahte haberlerin ve aldatmacaların çoğalması, kişilerin ruh sağlığına olumsuz etki edebilmektedir. Bir diğeri ise diğerlerini kıskanma olabilmektedir (Jordan vd., 2011). Sosyal kıskançlık, çevrimiçi sosyal medyanın ortak bir özelliğidir. Kişiler, WhatsApp grupları içinde veya Facebook'ta kendilerini genellikle daha yüksek sosyal ve/veya ekonomik statüye sahip olabilecek kişilerle karşılaştırırlar. Bu tür davranış, kişiler çevrimiçi sosyal toplulukta yetersiz veya mağlup hissettiklerinden depresyona sürükleyebilir (Griffiths ve ark., 2014; Kırcaburun ve ark., 2018; Sturman, 2011).

SONUÇ VE ÖNERİLER

Sonuç

Araştırmada elde edilen bulgulara göre,

- Araştırmaya 387 erişkin birey katılmıştır (113 erkek ve 274 kadın)
- Katılımcıların narsisistik kişilik özellikleri için Narsisistik Kişilik Envanteri (NKE) kullanılmıştır. Ölçek, toplam puanı üzerinden değerlendirilmiştir.
- Sosyal medya bağımlılığının ölçülmesi için Sosyal Medya Bağımlılığı Ölçeği kullanılmıştır. Ölçeğin meşguliyet, duygu durum, tekrarlama ve çatışma alt boyutları bulunmaktadır.
- Psikolojik belirtilerin ölçülmesinde Kısa Semptom Envanteri (KSE) uygulanmıştır. Ölçekte, anksiyete, depresyon, olumsuz benlik, somatizasyon ve hostilite alt boyutları bulunmaktadır.
- Katılımcıların cinsiyet, aile ilişkisi durumu, kullandıkları sosyal medya uygulamaları, sosyal medyada paylaşım türleri, sosyal medya kullanım amaçları ve sosyal medya üzerinden fotoğraf düzenleme değişkenleri sosyodemografik özellikler olarak incelenmiştir.
- Kadın ve erkeklerin narsisistik kişilik özellikleri toplam puanlarında anlamlı farklılık saptanmamıştır.
- Kadınların SMBÖ meşguliyet, duygu durum, tekrarlama ve çatışma alt boyut puanları erkek katılımcılara kıyasla anlamlı düzeyde daha yüksek bulunmuştur.
- Kadınların KSE anksiyete, depresyon, olumsuz benlik, somatizasyon ve hostilite alt boyut puanları erkeklere kıyasla anlamlı düzeyde daha yüksek bulunmuştur.
- Ailesiyle ilişkilerinin kötü olduğunu belirten katılımcıların narsisistik kişilik özellikleri puanları ailesiyle ilişkileri iyi ya da çok iyi olanlara kıyasla daha yüksek bulunmuştur.
- Ailesiyle ilişkilerinin kötü olduğunu belirten katılımcıların SMBÖ meşguliyet, duygu durum, tekrarlama ve çatışma alt boyut puanları ailesiyle ilişkilerinin iyi ya da çok iyi olduğunu belirten katılımcılara kıyasla anlamlı düzeyde daha yüksek bulunmuştur.
- Ailesiyle ilişkilerinin kötü olduğunu belirten katılımcıların KSE anksiyete, depresyon, olumsuz benlik ve hostilite alt boyut puanları ailesiyle ilişkileri iyi ya

da çok iyi olduğunu belirten katılımcılara kıyasla anlamlı düzeyde daha yüksek bulunmuştur.

- KSE somatizasyon alt boyutu puanları ailesiyle ilişkisinin iyi olduğunu belirten katılımcılarda anlamlı düzeyde daha yüksek bulunmuştur.
- Sosyal medya uygulamalarından Instagram’I çoğunlukla kullandığını belirten katılımcıların SMBÖ meşguliyet, duygu durum ve çatışma alt boyutlarından anlamlı düzeyde daha yüksek puanlar aldıkları görülmüştür.
- Sosyal medya uygulamaları değişkeni bakımından katılımcıların KSE alt boyutlarında ve NKE puanında anlamlı farklılık bulunmamaktadır.
- Video paylaşımı yaptığını belirten katılımcıların narsistik kişilik özellikleri puanları fotoğraf, ileti ve diğer türde paylaşım yapanlara kıyasla anlamlı düzeyde daha yüksek bulunmuştur.
- Fotoğraf paylaşımı yapmayı tercih eden katılımcıların SMBÖ meşguliyet alt boyutu puanları anlamlı düzeyde en yüksek bulunmuştur.
- Söz grupları (ileti) paylaşımı yaptığını belirten katılımcıların SMBÖ duygu durum ve tekrarlama alt boyut puanları anlamlı düzeyde en yüksek bulunmuştur.
- Blog yazma amaçlı internet kullandığını belirten katılımcıların SMBÖ meşguliyet alt boyut puanları anlamlı düzeyde en yüksek bulunmuştur.
- Fotoğraflara bakmak amacıyla interneti kullandığını belirten katılımcıların SMBÖ duygu durum alt boyutu puanları anlamlı düzeyde en yüksek bulunmuştur.
- Sosyal medyada fotoğraf paylaşmadan önce fotoğraflarını rötuşlayan katılımcıların SMBÖ meşguliyet, duygu durum, tekrarlama ve çatışma alt boyut puanları anlamlı düzeyde daha yüksek bulunmuştur.
- Sosyal medyada fotoğraf paylaşmadan önce fotoğraflarını rötuşlayan katılımcıların KSE anksiyete, depresyon, olumsuz benlik, somatizasyon ve hostilete alt boyut puanları anlamlı düzeyde daha yüksek bulunmuştur.
- NKE toplam puanı SMBÖ meşguliyet, duygu durum ve çatışma alt boyutlarıyla pozitif yönlü ve anlamlı ilişkili bulunmuştur.
- NKE toplam puanı KSE anksiyete, depresyon, olumsuz benlik, somatizasyon ve hostilete alt boyutları arasında pozitif yönlü ve anlamlı ilişki bulunmuştur.
- SMBÖ meşguliyet, duygu durum, tekrarlama ve çatışma alt boyutları KSE depresyon, anksiyete, olumsuz benlik, somatizasyon ve hostilete alt boyutlarıyla pozitif yönlü ve anlamlı ilişkili bulunmuştur.

- SMBÖ meşguliyet alt boyutu KSE anksiyete, depresyon ve somatizasyon alt boyutları tarafından anlamlı düzeyde yordanmaktadır. KSE anksiyete ve depresyon alt boyut puanlarının yükselişi ve KSE somatizasyon alt boyut puanlarının düşüşü SMBÖ meşguliyet alt boyut puanlarının artışını anlamlı düzeyde ve %29 oranında açıklamaktadır.
- SMBÖ duygu durum alt boyutu KSE anksiyete, depresyon ve somatizasyon alt boyutları tarafından anlamlı düzeyde yordanmaktadır. KSE anksiyete ve depresyon alt boyut puanlarının yükselişi ve KSE somatizasyon alt boyut puanlarının düşüşü SMBÖ duygu durum alt boyut puanlarının artışını anlamlı düzeyde ve %29.6 oranında açıklamaktadır.
- SMBÖ tekrarlama alt boyutu KSE anksiyete, depresyon ve somatizasyon alt boyutları tarafından anlamlı düzeyde yordanmaktadır. KSE olumsuz benlik alt boyut puanlarının yükselişi SMBÖ meşguliyet alt boyut puanlarının artışını anlamlı düzeyde ve %20.8 oranında açıklamaktadır.
- SMBÖ çatışma alt boyutu KSE somatizasyon alt boyutu tarafından anlamlı düzeyde yordanmaktadır. KSE olumsuz benlik alt boyut puanlarının yükselişi SMBÖ çatışma alt boyut puanlarının artışını anlamlı düzeyde ve %18.9 oranında açıklamaktadır.

Öneriler

Araştırmada elde edilen bulgular doğrultusunda, katılımcıların problemlili sosyal medya kullanımı ile narsistik kişilik ve psikolojik belirtileri arasında anlamlı ilişkiler olduğu görülmüştür. Dijital Çağ'da bireylerin sosyal medya kullanımının günlük yaşamın vazgeçilmez bir hal almasıyla ilişkili psikolojik ve bireysel faktörlerin ele alınmasına yönelik araştırmalara ilginin arttığı görülmektedir. Bu doğrultuda, yapılacak diğer araştırmalarda, geniş örneklem grupları ve farklı yaş gruplarıyla araştırma değişkenlerinin incelenebileceği düşünülmektedir. İkinci olarak, katılımcılardan verilerin çevrimiçi formlarda toplandığı bu araştırmadan farklı olarak, yapılacak diğer araştırmalarda, öğrencilerle okul ortamında veri toplanmasının faydalı olabileceği düşünülmektedir. Ayrıca, sosyal medya kullanımının sonuçlarına ilişkin okullarda ve sosyal medya ortamında bilgilendirici paylaşımların ve seminerlerin gerçekleştirilmesiyle sosyal medya okur yazarlığı konusunda kişilere katkı sunulabileceği düşünülmektedir. Farklı eğitim ve

sosyoekonomik düzeylerdeki katılımcıların sosyal medya kullanımı ve ilişkili olabilecek psikolojik faktörlerin incelenmesinin anlamlı bulgular sunabileceği düşünülmektedir.

KAYNAKÇA

- American Psychiatry Association (2013). *Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders*. 5th ed. Author; Washington, D.C.: 2013.
- Andreassen C.S., Pallesen S. & Griffith, M.D. (2017). The relationship between addictive use of social media, narcissism, and self-esteem: Findings from a large national survey. *Addictive Behavior*. 64, 287–293.
- Andreassen, C. S., Pallesen, S., & Griffiths, M. D. (2017). The relationship between addictive use of social media, narcissism, and self-esteem: Findings from a large national survey. *Addictive behaviors*, 64, 287–293. <https://doi.org/10.1016/j.addbeh.2016.03.006>
- Andreassen, C. S., Torsheim, T., Brunborg, G. S., & Pallesen, S. (2012). Development of a Facebook Addiction Scale. *Psychological reports*, 110(2), 501–517. <https://doi.org/10.2466/02.09.18.PR0.110.2.501-517>
- Barry, C. T., Lui, J., Lee-Rowland, L. M., & Moran, E. V. (2017). Adolescent Communal Narcissism and Peer Perceptions. *Journal of personality*, 85(6), 782–792. <https://doi.org/10.1111/jopy.12287>
- Bessière, K., Pressman, S., Kiesler, S., & Kraut, R. (2010). Effects of internet use on health and depression: a longitudinal study. *Journal of medical Internet research*, 12(1), e6. <https://doi.org/10.2196/jmir.1149>
- Block, J. J. (2008). Issues for DSM-V: internet addiction. *The American journal of psychiatry*, 165(3), 306–307. <https://doi.org/10.1176/appi.ajp.2007.07101556>
- Bollen, K.A. (1998). *Structural Equation Models* In Armitage P., Colton, T. (Ed.), *Encyclopedia of Biostatistics*, (4363-4372), Chichester, United Kingdom: Wiley.
- Boyd, A., Van de Velde, S., Vilagut, G., de Graaf, R., O'Neill, S., Florescu, S., Alonso, J., Kovess-Masfety, V., & EU-WMH Investigators (2015). Gender differences in mental disorders and suicidality in Europe: results from a large cross-sectional population-based study. *Journal of affective disorders*, 173, 245–254. <https://doi.org/10.1016/j.jad.2014.11.002>
- Chen, B., Sun, J., & Feng, Y. (2020). How Have COVID-19 Isolation Policies Affected Young People's Mental Health? - Evidence From Chinese College Students. *Frontiers in psychology*, 11, 1529. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2020.01529>
- Dickinson, K. A., & Pincus, A. L. (2003). Interpersonal Analysis of Grandiose and Vulnerable Narcissism. *Journal of Personality Disorders*, 17(3), 188-207. <https://doi.org/10.1521/pedi.17.3.188.22146>

- Ellison, N., Steinfield, C., Lampe, C. (2007). The benefits of Facebook “friends:” Social capital and college students’ use of online social network sites. *Journal of Computer-Mediated Communication*.12(4):1143–1168
- Emmons Robert A. “Factor analysis and construct validity of the Narcissistic Personality Inventory.” **Journal of Personality Assessment**.1984;48:291–300.
- Gao J, Zheng P, Jia Y, et al. Mental health problems and social media exposure during COVID-19 outbreak. *PLoS One*. 2020;15(4):e0231924. Published 2020 Apr 16. doi:10.1371/journal.pone.0231924
- Gebauer, J. E., Sedikides, C., Verplanken, B., & Maio, G. R. (2012). Communal narcissism. *Journal of personality and social psychology*, 103(5), 854–878. <https://doi.org/10.1037/a0029629>
- Giacomin, M., & Jordan, C. H. (2015). Validating Power Makes Communal Narcissists Less Communal. *Self and Identity*, 14(5), 583-601. <https://doi.org/10.1080/15298868.2015.1031820>
- Griffiths, M. D. (2012). Facebook addiction: concerns, criticism, and recommendations--a response to Andreassen and colleagues. *Psychological reports*, 110(2), 518–520. <https://doi.org/10.2466/01.07.18.PR0.110.2.518-520>
- Griffiths, M. D., Kuss, D. J., & Demetrovics, Z. (2014). Social networking addiction: An overview of preliminary findings. *Behavioral addictions*, 119–141
- Gylfason, H. F., Sveinsdottir, A. H., Vésteinsdóttir, V., & Sigurvinsdottir, R. (2021). Haters Gonna Hate, Trolls Gonna Troll: The Personality Profile of a Facebook Troll. *International journal of environmental research and public health*, 18(11), 5722. <https://doi.org/10.3390/ijerph18115722>
- Hendin, Holly M. ve Cheek,Jonathan M. “Assessing hypersensitive narcissism: A reexamination of Murray’s Narcissism Scale.” **Journal of Research in Personality**.1997;Sayı:31, p.588–599.
- Huang, C. (2022). A meta-analysis of the problematic social media use and mental health. *The International journal of social psychiatry*, 68(1), 12–33. <https://doi.org/10.1177/0020764020978434>
- Hung, K., Lee, N. A., Peng, K., & Sui, J. (2021). Profile Pictures in the Digital World: Self-Photographs Predict Better Life Satisfaction. *International journal of environmental research and public health*, 18(12), 6667. <https://doi.org/10.3390/ijerph18126667>
- Hussain, Z., & Starcevic, V. (2020). Problematic social networking site use: a brief review of recent research methods and the way forward. *Current opinion in psychology*, 36, 89–95. <https://doi.org/10.1016/j.copsyc.2020.05.007>

- Jelenchick, L. A., Eickhoff, J. C., & Moreno, M. A. (2013). "Facebook depression?" social networking site use and depression in older adolescents. *The Journal of adolescent health : official publication of the Society for Adolescent Medicine*, 52(1), 128–130. <https://doi.org/10.1016/j.jadohealth.2012.05.008>
- Jordan, AH., Monin, B., Dweck, CS., Lovett, BJ., John, OP., Gross, JJ. (2011). Misery has more company than people think: underestimating the prevalence of others' negative emotions. *Pers Soc Psychol Bull.* 37(1):120-135. doi:10.1177/0146167210390822
- Kawai, T., Suzuki, Y., Hatanaka, C., Konakawa, H., Tanaka, Y., & Uchida, A. (2020). Gender Differences in Psychological Symptoms and Psychotherapeutic Processes in Japanese Children. *International journal of environmental research and public health*, 17(23), 9113. <https://doi.org/10.3390/ijerph17239113>
- Khamis, S., Ang, L., & Welling, R. (2017). Self-branding, ‘micro-celebrity’ and the rise of Social Media Influencers. *Celebrity Studies*, 8(2), 191-208. <https://doi.org/10.1080/19392397.2016.1218292>
- Kircaburun K, Alhabash S, Tosuntaş Ş, Griffiths M. (2018). Uses and gratifications of problematic social media use among university students: A simultaneous examination of the Big Five of personality traits, social media platforms, and social media use motives. *International Journal of Mental Health and Addiction*. 37(1), 1–23.
- Koc, M., & Gulyagci, S. (2013). Facebook addiction among Turkish college students: the role of psychological health, demographic, and usage characteristics. *Cyberpsychology, behavior and social networking*, 16(4), 279–284. <https://doi.org/10.1089/cyber.2012.0249>
- Kraut, R., Patterson, M., Lundmark, V., Kiesler, S., Mukopadhyay, T., & Scherlis, W. (1998). Internet paradox. A social technology that reduces social involvement and psychological well-being?. *The American psychologist*, 53(9), 1017–1031. <https://doi.org/10.1037//0003-066x.53.9.1017>
- Kross, E., Verduyn, P., Demiralp, E., Park, J., Lee, D. S., Lin, N., Shablack, H., Jonides, J., & Ybarra, O. (2013). Facebook use predicts declines in subjective well-being in young adults. *PloS one*, 8(8), e69841. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0069841>
- Kskinan, Albert J. ve Vazsonji, Aleksander T. (2016). “Narcissism, Internet, and social relations: A study of two tales”. *Personality and Individual Differences*. Sayı:94, p.118–12
- Kuss Daria J ve Griffiths Mark D. “Social Networking Sites and addiction: Ten lessons learned”. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 2017, Cilt:3, Sayı:14, p. 311
- Liu, J., Ahmed, M. Z., Ahmed, O., Griffiths, M. D., & Chen, L. (2021). Development and Psychometric Assessment of the Problematic QQ Use Scale among Adolescents.

International journal of environmental research and public health, 18(13), 6744.
<https://doi.org/10.3390/ijerph18136744>

- Morf Carolyn C., Rhodeval Frederick “Unravelling the paradoxes of narcissism: A dynamic self-regulatory processing model.” *Psychological Inquiry*.2001, Sayı:12, Cilt:4, p.177–196.
- Pantic I. (2014). Social networking and depression: an emerging issue in behavioral physiology and psychiatric research. *The Journal of adolescent health : official publication of the Society for Adolescent Medicine*, 54(6), 745–746.
<https://doi.org/10.1016/j.jadohealth.2013.10.199>
- Pantic, I., Damjanovic, A., Todorovic, J., Topalovic, D., Bojovic-Jovic, D., Ristic, S., & Pantic, S. (2012). Association between online social networking and depression in high school students: behavioral physiology viewpoint. *Psychiatria Danubina*, 24(1), 90–93.
- Park, S., Lee, S. W., Kwak, J., Cha, M., & Jeong, B. (2013). Activities on Facebook reveal the depressive state of users. *Journal of medical Internet research*, 15(10), e217.
<https://doi.org/10.2196/jmir.2718>
- Pittman, M., & Reich, B. (2016). Social media and loneliness: Why an Instagram picture may be worth more than a thousand Twitter words. *Computers in Human Behavior*, 62, 155-167. <https://doi.org/10.1016/j.chb.2016.03.084>
- Sedikides, C. (2021). In Search of Narcissus. *Trends in cognitive sciences*, 25(1), 67–80.
<https://doi.org/10.1016/j.tics.2020.10.010>
- Seedat, S., Scott, K. M., Angermeyer, M. C., Berglund, P., Bromet, E. J., Brugha, T. S., Demyttenaere, K., de Girolamo, G., Haro, J. M., Jin, R., Karam, E. G., Kovess-Masfety, V., Levinson, D., Medina Mora, M. E., Ono, Y., Ormel, J., Pennell, B. E., Posada-Villa, J., Sampson, N. A., Williams, D., ... Kessler, R. C. (2009). Cross-national associations between gender and mental disorders in the World Health Organization World Mental Health Surveys. *Archives of general psychiatry*, 66(7), 785–795. <https://doi.org/10.1001/archgenpsychiatry.2009.36>
- Statista (2020). Number of social media users worldwide from 2010 to 2021 (in billions). Adresinden alınmıştır <<https://www.statista.com/statistics/278414/number-of-worldwide-social-network-users/>>
- Sturman, E. D. (2011). Involuntary subordination and its relation to personality, mood, and submissive behavior. *Psychological assessment*, 23(1), 262–276.
<https://doi.org/10.1037/a0021499>
- Subrahmanyam, K., Kraut, R. E., Greenfield, P. M., & Gross, E. F. (2000). The impact of home computer use on children's activities and development. *The Future of children*, 10(2), 123–144.

- Tabachnick, B. & Fidell L.S. (2013). *Using Multivariate Statistics*, Sixth Edition. Needham Heights, MA: Allyn & Bacon.
- ul Haq, M., Dar, I., Aslam, M., Mahmood, Q. (2018). Psychometric study of depression, anxiety and stress among university students. *Journal of Public Health*. 26(2):211–217
- Wink, P. (1991). Two faces of narcissism. *Journal of personality and social psychology*, 61(4), 590–597. <https://doi.org/10.1037//0022-3514.61.4.590>
- Wolniczak, I., Cáceres-DelAguila, J. A., Palma-Ardiles, G., Arroyo, K. J., Solís-Visscher, R., Paredes-Yauri, S., Mego-Aquije, K., & Bernabe-Ortiz, A. (2013). Association between Facebook dependence and poor sleep quality: a study in a sample of undergraduate students in Peru. *PloS one*, 8(3), e59087. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0059087>
- World Health Organization. (2014) Dependence syndrome. www.who.int/substance_abuse/terminology/definition1/en/
- Wu, M., Xu, W., Yao, Y., Zhang, L., Guo, L., Fan, J., & Chen, J. (2020). Mental health status of students' parents during COVID-19 pandemic and its influence factors. *General psychiatry*, 33(4), e100250. <https://doi.org/10.1136/gpsych-2020-100250>
- Zhai, H., Chen, L., Yang, Y., Sun, H., Pan, H., He, J., Zhu, X., Sui, H., Wang, W., Qiu, X., Qiao, Z., Yang, X., Yang, J., Yu, Y., Ban, B., & He, C. (2016). Family and College Environmental Exposures Mediate the Relationship between Parental Education and Depression among College Students. *PloS one*, 11(3), e0151759. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0151759>

EKLER

EK-1. DEMOGRAFİK BİLGİ FORMU

Cinsiyetiniz: 1.() Erkek 2.() Kadın 2. Yaşınız:.....

1. En uzun süre ile ikamet ettiğiniz yerleşim birim

1.() Köy/kasaba 2. () İlçe 3. () Şehir 4. () Büyükşehir

Gelir durumunuz

1.()Çok Düşük 2. Düşük ()3.() Orta 4.()Yüksek 5.() Çok Yüksek

Aileniz ile olan ilişkinizi nasıl tanımlarsınız

1.() Çok iyi 2.()İyi 3.()Orta 4.()Kötü 5.() Çok kötü

Aşağıdaki sosyal medya uygulamalarından hangilerini en çok kullanmaktasınız?

1.() Facebook 2.() Instagram 3.() Twitter 4.()Snapchat 5.()Diğer:.....

En çok ne tarz paylaşımlar yaparsınız? (Birden fazla şık işaretleyebilirsiniz.)

1.() Fotoğraf 2.() Söz grupları 3.() Video 4.() Diğer:.....

Sosyal medyayı en çok ne amaçla kullanırsınız?

1.() Arkadaşlarımla- Ailemle iletişim kurmak için.

2.() Yeni insanlarla tanışmak için.

3.() Fotoğraflara bakmak- Fotoğraf yüklemek için.

4.() Blog (internet günlüğü)

5.() Moda önerileri almak için.

6.() Diğer

Sosyal medyaya fotoğraf yüklerken oynama/düzeltilme/değişiklik yapar mısınız?:

1.() Evet 2.() Hayır

EK-2. NARSİSİSTİK KİŞİLİK ENVANTERİ (NKE)

Yönerge: Aşağıdaki her bir tutum çifti içinden, size en uygun olanın karşısındaki kutucuğa lütfen “X” ile işaretleyiniz. **(Her bir soru için sadece bir ifade işaretlenmeli.)**

SORU 1: İnsanlar, bana iltifat ettiklerinde bazen utanırım ()
İyi biri olduğumu biliyorum, çünkü herkes böyle söyler ()

SORU 2: Kalabalık içinde herkesten biri olmayı tercih ederim ()
İlgi merkezi olmayı severim ()

SORU 3: Pek çok insandan ne daha iyi ne de daha kötüyüm ()
Özel biri olduğumu düşünüyorum ()

SORU 4: İnsanlar üzerinde otorite kurmaktan hoşlanırım ()
Emirlere uymaktan rahatsız olmam ()

SORU 5: İnsanları kolayca manipüle(yönlendiririm) ederim ()
İnsanları manipüle ettiğimi fark ettiğimde rahatsız olurum ()

SORU 6: Layık olduğum saygıyı elde etme konusunda ısrarcıyım ()
Hak ettiğim saygıyı genellikle görürüm ()

SORU 7:Gösterişten kaçınırım ()
Genellikle fırsatını bulduğumda şov yaparım ()

SORU 8: Her zaman ne yaptığımı bilirim ()
Bazen yaptığım şeyden emin değilimdir ()

SORU 9: Bazen iyi hikâye anlatırım ()
Herkes hikâyelerimi dinlemekten hoşlanır ()

SORU 10:İnsanlardan çok şey beklerim ()
Başkaları için bir şeyler yapmaktan hoşlanırım ()

SORU 11:İlgi merkezi olmaktan hoşlanırım ()
İlgi merkezi olmak beni rahatsız eder ()

SORU 12:Otorite olmanın benim için pek bir anlamı yoktur ()
İnsanlar, daima otoritemi kabul ediyor görünürler ()

SORU 13:Önemli bir insan olacağım ()

Başarılı olmayı umuyorum ()

SORU 14: İnsanlar, söylediklerimin bazılarına inanır ()
İnsanları istediğim her şeye inandırabilirim ()

SORU 15: Kendi kendime yeterim ()
Başkalarından öğrenebileceğim çok şey var ()

SORU 16: Herkes gibi biriyim ()
Sıra dışı biriyim ()

EK-3. KISA SEMPTOM ENVANTERİ (KSE)

İsim: _____ Tarih: _

Aşağıda insanların bazen yaşadıkları belirtilerin ve yakınmaların bir listesi verilmiştir. Listedeki her maddeyi lütfen dikkatle okuyunuz. Daha sonra sizde o belirtinin **BUGÜN DAHİL, SON BİRHAFTADIR NE KADAR VAROLDUĞUNU** yandaki bölmede uygun olan yerde işaretleyiniz. Her belirti için sadece bir yeri işaretlemeye ve hiçbir maddeyi atlamamaya özen gösteriniz. Cevaplarınızı aşağıdaki ölçeğe göre değerlendiriniz.

Bu belirtiler son bir haftadır sizde ne kadar var?

0. Hiç yok 1.Biraz var 2.Orta derecede var 3.Epey var 4.Çok fazla var

	Bu belirtiler son bir haftadır sizde ne kadar var?				
	Hiç				Çok fazla
1.İçinizdeki sinirlilik ve titreme hali	①	①	②	③	④
2.Baygınlık, başdönmesi	①	①	②	③	④
3.Bir başka kişinin sizin düşüncelerinizi kontrol edeceği fikri	①	①	②	③	④
4.Başınıza gelen sıkıntılardan dolayı başkalarının suçlu olduğu duygusu	①	①	②	③	④
5.Olayları hatırlamada güçlük	①	①	②	③	④
6.Çok kolayca kızıp öfkelenme	①	①	②	③	④
7.Göğüs (kalp) bölgesinde ağrılar	①	①	②	③	④
8.Meydanlık (açık) yerlerden korkma duygusu	①	①	②	③	④
9.Yaşamınıza son verme düşünceleri	①	①	②	③	④
10.İnsanların çoğuna güvenilmeyeceği hissi	①	①	②	③	④
11.İştahta bozukluklar	①	①	②	③	④
12.Hiçbir nedeni olmayan ani korkular	①	①	②	③	④
13.Kontrol edemediğiniz duygu patlamaları	①	①	②	③	④

14.Başka insanlarla beraberken bile yalnızlık hissetmek	①	②	③	④
15.İşleri bitirme konusunda kendini engellenmiş hissetmek	①	②	③	④
16.Yalnızlık hissetmek	①	②	③	④
17.Hüzünlü, kederli hissetmek	①	②	③	④
18.Hiçbirşeye ilgi duymamak	①	②	③	④
19.Ağlamaklı hissetmek	①	②	③	④
20.Kolayca incinebilme, kırılmak	①	②	③	④
21.İnsanların sizi sevmediğine, kötü davrandığına inanmak	①	②	③	④
22.Kendini diğerlerinden daha aşağı görmek	①	②	③	④
23.Mide bozukluğu, bulantı	①	②	③	④
24.Diğerlerinin sizi gözlediği yada hakkınızda konuştuğu duygusu	①	②	③	④
25.Uykuya dalmada güçlük	①	②	③	④
26.Yaptığımız şeyleri tekrar tekrar doğru mu diye kontrol etmek	①	②	③	④
27.Karar vermede güçlükler	①	②	③	④
28.Otobüs,tren,metro gibi umumi vasıtalarla seyahatlerden korkmak	①	②	③	④
29.Nefes darlığı, nefessiz kalmak	①	②	③	④
30.Sıcak, soğuk basmaları	①	②	③	④
31.Sizi korkuttuğu için bazı eşya, yer yada etkinliklerden uzak kalmaya çalışmak	①	②	③	④
32.Kafanızın bomboş kalması	①	②	③	④
33.Bedeninizin bazı bölgelerinde uyuşmalar, karıncalanmalar	①	②	③	④
34.Günahlarımız için cezalandırılmanız gerektiği	①	②	③	④
35.Gelecekle ilgili umutsuzluk duyguları	①	②	③	④
36.Konsantrasyonda(dikkati birşey üzerine toplama) güçlük	①	②	③	④
37.Bedenin bazı bölgelerinde zayıflık,güçsüzlük hissi	①	②	③	④
38.Kendini gergin ve tedirgin hissetmek	①	②	③	④

39. Ölme ve ölüm üzerine düşünceler	0	1	2	3	4
40. Birini dövme, ona zarar verme, yaralama isteği	0	1	2	3	4
41. Birşeyleri kırma, dökme isteği	0	1	2	3	4
42. Diğerlerinin yanındayken yanlış birşeyler yapmamaya çalışma	0	1	2	3	4
43. Kalabalıklarda rahatsızlık duymak	0	1	2	3	4
44. Bir başka insana hiç yakınlık duymamak	0	1	2	3	4
45. Dehşet ve panik nöbetleri	0	1	2	3	4
46. Sık sık tartışmaya girmek	0	1	2	3	4
47. Yalnız bırakıldığında/kalındığında sinirlilik hissetmek	0	1	2	3	4
48. Başarılarınız için diğerlerinden yeterince takdir görmemek	0	1	2	3	4
49. Yerinde duramayacak kadar tedirgin hissetmek	0	1	2	3	4
50. Kendini değersiz görmek/değersizlik duyguları	0	1	2	3	4
51. Eğer izin verirsiniz insanların sizi sömüreceği duygusu	0	1	2	3	4
52. Suçluluk duyguları	0	1	2	3	4
53. Aklınızda bir bozukluk olduğu fikri	0	1	2	3	4

EK-4. SOSYAL MEDYA BAĞIMLILIĞI ÖLÇEĞİ

	SOSYAL MEDYA BAĞIMLILIĞI ÖLÇEĞİ (SMBÖ)	Hiçbir zaman	Nadiren	Bazen	Sık sık	Her zaman
1	Yakın zamanda sosyal medyada neler olup bittiği hakkında oldukça fazla düşünürüm.					
2	Yapmam gereken bir iş varsa öncesinde sosyal medyayı kontrol ederim.					
3	Belli süre sosyal medyaya girmediğimde sosyal medyaya girme düşüncesi zihnimi meşgul eder.					
4	Hayatımın sosyal medya olmadan sıkıcı, boş ve zevksiz olacağını düşünürüm.					
5	İnternete bağlı değilken yoğun bir şekilde sosyal medyaya girmeyi düşünürüm.					
6	Sosyal medyada neler olup bittiğini merak ederim.					
7	Sosyal medyada düşündüğümden daha fazla zaman geçirdiğim olur.					
8	Sosyal medya ile bağlantımı kesmeye her karar verdiğimde kendi kendime “birkaç dakika daha” derim.					
9	Sosyal medyayı uzun süre kullanmaktan bir türlü vazgeçemem.					
10	Sosyal medyayı, planladığımdan daha fazla kullandığım olur.					
11	Sosyal medyayı kullanırken zamanın nasıl geçtiğini anlayamam.					
12	Sosyal medya ile ilgili eylemlere (oyun, sohbet, fotoğraflara bakmak, vs) uzun süreler ayırırım.					
13	Kişisel problemlerimi unutmak için sosyal medya kullanırım.					
14	Kendimi yalnız hissettiğim zamanlarda sosyal medyada vakit geçiririm.					
15	Yaşamımdaki olumsuz düşüncelerden kurtulmak için sosyal medyada gezinmeyi tercih ederim.					
16	Problemlerimden bunaldığımda sığındığım en iyi yer sosyal medyadır.					
17	Sosyal medya kullandığım süre boyunca her şeyi unuturum.					
18	Sosyal medya kullanımını durdurmaya çalışıp başaramadığım olur.					
19	Sosyal medya kullanımını denetim altına almak için yoğun bir istek duyarım.					
20	Sosyal medya kullanımını bırakmak için sonuç vermeyen çabalar gösteririm.					
21	Sosyal medya kullanımını denetim altına almak için sonuç vermeyen çabalar gösteririm.					
22	Sosyal medyada harcadığım zamanı azaltmaya çalışır, başarısız olurum.					
23	Mesleğime/çalışmalarına olumsuz bir etki yapmasına rağmen sosyal medyayı daha fazla kullanırım.					
24	Sosyal medyadan dolayı hobilerime, boş zaman ve dinlenme faaliyetlerime daha az öncelik veririm.					
25	Eş veya aile üyelerini sosyal medyadan dolayı ihmal ettiğim olur.					
26	Arkadaşlarımı sosyal medyadan dolayı ihmal ettiğim olur.					
27	Sosyal medya dolayısıyla başladığım aktiviteleri zamanında bitiremem.					
28	Sosyal medyada daha fazla zaman geçirmek için okulla veya işle ilgili çalışmalarını ihmal ederim.					

29	Sosyal medyada zaman geçirmeyi, arkadaşlarımla zaman geçirmeye tercih ederim.					
30	Sosyal medyada geçirdiğim zaman yüzünden okul çalışmalarım ya da işlerim sekteye uğrar.					
31	Sosyal medya yüzünden üretkenliğim azalır.					
32	Sosyal medyada zaman geçirmeyi, arkadaşlarımla dışarı çıkmaya tercih ederim.					
33	İnsanlar sosyal medyada geçirdiğim zamanın miktarı konusunda beni eleştirirler.					
34	Kendimi sosyal medyada ne kadar süre gezindiğimi saklamaya çalışırken bulurum.					
35	Sosyal medya yüzünden yemek yemeyi unuttuğum zamanlar olur.					

EK-5. ETİK KURUL ONAY FORMU

T.C.
İSTANBUL GELİŞİM ÜNİVERSİTESİ
Etik Kurul Başkanlığı

ETİK KURUL KARAR ÖRNEĞİ

TOPLANTI TARİHİ: 27.05.2021
TOPLANTI SAYISI: 2021-18

KARAR NO: 2021-18-09: Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Klinik Psikoloji tezli yüksek lisans programı 190624224 numaralı Veysel Gökhan KARACA' nın, "Genç Birişkinlerde Sosyal Medya Bağımlılığının Narsisistik Kişilik Özellikleri Ve Psikolojik Belirtilerle İlişkisinin İncelenmesi" konulu çalışması hakkında yapacağı anket sorularının, etik kurallara uygun olup olmadığını tespit etmek üzere, Etik Kurulumuzun 04.03.2021 tarih ve 2021-07 sayılı toplantısında, İGÜ Etik Kurul Yönergesinin 12(1) maddesine göre değerlendirme yapmak üzere görevlendirilen öğretim elemanlarının raporları incelenmiş olup, ilgili çalışmada yer alan bilimsel araştırmanın etik kurallara uygun olduğuna oy birliği ile karar verildi.

